Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 468 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՅՈՒԼԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 25 ՇԵՎՎԱԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
غلطه ده نورادونكیان خانده ارهولك
غزته سی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE
Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ համար Տարեկան ղրշ. կանխիկ 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Եռամսեայ » » 50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան » 240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ » 120
Օտար երկիրներ Տարեկան ֆրանք 56
» Վեցամսեայ » 28
Փոստը դրկուած դրամոց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է.
Խմբագրութեան դրկուած և չհրատարակուած գրութիւնք ետ չ'տրուիր.

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 24 ՅՈՒԼԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ԻՐԱՒՈՒՆՔ» ԼՐԱԳԻՐՆ ԵՒ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

Վառնայի մէջ Հայոց Հայրենասիրաց Ընկերութիւնն «Իրաւունք» անուամբ թերթ մը կը հրատարակէ շաբաթն երկու անգամ։

Այս Ընկերութեան հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով թերթ մը հրատարակելուն ո՛չ ոք բան կրնայ ըսել ։ Այդպիսի թերթ մը իր օգուտն իսկ կրնայ ունենալ, Պուլկարիոյ Հայոց մէջ հայ լեզուն կենդանի պահելով, և օտարազգիներուն տեղեկութիւններ տալով այլ և այլ երկիրներու Հայոց վրայ։ Ֆրանսերէն հրատարակուող հայկական թերթ մը կրնայ Եւրոպացիներու ծանօթացնել այս աննշմար ժողովուրդն, անոր մտային, բարոյական և ընտանեկան հանգամանքները պարզելով, առեւտրական և արուեստագիտական ընդունակութիւնները ցոյց տալով, և այլն ։

Բայց մեք ցաւ ի սիրտ կը տեսնենք թէ Իրաւունք լրագիրն քաղաքական տարբեր ուղղութիւն մը գծած է ։ Իր քանի մը յօդուածները կարդալով, տեսանք որ Օսմ. Կայսերական Կառավարութիւնը խստիւ կը քննադատէ Փոքրն Ասիոյ բարենորոգմանց խնդրոյն առթիւ ։

Որովհետեւ Իրաւունք ինքզինք հայ ժողովրդեան կենսական շահուց անձնուէր հռչակած էր, կը զարմանանք այս կարգի հրատարակութեանց վրայ ։

Հայ թերթ մը որ այնպիսի կծու լեզուաւ կը խօսի Օսմ. Կառավարութեան դէմ որոյ հովանւոյն ներքեւ կ'ապրին երկու միլիոնէ աւելի հայեր, չի կրնար հայ ժողովրդեան ծառայութիւն մը մատուցած համարուիլ ։

Ընդհակառակն իրաւունք ունինք կասկածելու թէ, վիշտ պատճառելով Կայսերական Կառավարութեան և սխալ գաղափար մը տալով նմա հայ ժողովրդեան ճշմարիտ զգացմանց վրայ, կրնայ վիրաւորել զնա, և վնասարար լինել իւր բարի խորհրդոց ։

Կ'երեւի թէ Իրաւունքի հրատարակիչները Պուլկարիա հաստատեալ երիտասարդներ են, զորս ճանչնալու պատիւը չունինք, և որք, իրենց ազգասիրական եռանդեամբ, կը կարծեն թէ այս տեսակ հրատարակութիւններ օգտակար կրնան լինել հայ ազգին ։

Բայց կը յուսանք թէ չուշով պիտի ճանչեն իրենց սխալն, և ընդհակառակն, այս փափուկ նիւթոց վրայ շատ զգուշաւոր ոճով մը գրելու պէտքը պիտի զգան ։ Կը վախնանք թէ, այն ոճով որ կը գրուի, Իրաւունք լրագրոյն Թուրքիա մտնելը կրնայ արգիլուիլ ։ Այսպիսի տնօրինութիւն մը բացարձակ վնաս մը կը լինի հրատարակիչներուն, առանց ո՛և է կերպիւ օգուտ մը լինելու հայ ազգին ։

Ուստի, մեք խորհուրդ կուտանք Իրաւունքի երիտասարդ հրատարակիչներուն, չափաւորելու իրենց եռանդն ու իրենց լեզուն, և աւելի լաւ, աւելի հանրօգուտ կերպիւ նկատելու և գործադրելու այն պաշտօնը զոր ստանձնած են ձեռնարկելով այսպիսի թերթի մը հրատարակման ։

Բարենորոգմանց խնդրոյն վրայ երկարօրէն խօսելու պէտք չունինք ։ Տարակոյս կարելի չէ ունենալ թէ Վեհ. Սուլթանը գիշեր ու ցորեկ կը խորհի այս կենսական խնդրոյ վրայ. թէ Նախարարք ամենայն անձնուիրութեամբ կ'աշխատին Ն. Կ. Վեհափառութեան երկրաշէն խորհրդոց կիրառութեան. թէ կեդրոնին մէջ շատ օրինական բարենորոգումներ մուծուած են, և թէ գաւառներու մէջ ևս գործադրելու ձեռնարկներ ու ջանքեր անպակաս են ։

Եթէ այս ձեռնարկութեանց մէջ թերի կողմեր կան, Կայսերական Կառավարութիւնն անշուշտ առաջինը կը հանդիսանայ զանոնք նշմարելու մասին. որովհետեւ բարենորոգմանց խնդիրն այս մեծազօր Տէրութեան մեծութեան ու զօրութեան հիմն իսկ է ։ Այսպէս հռչակած են Օսմ. իմաստուն և հայրենասէր Նախարարներ, և այնպէս կը նկատէ Կայսերական Կառավարութիւնը ։

Փոքրն Ասիոյ բարենորոգմանց խնդիրը մանաւանդ բացառիկ հոգածութեան արժանացած է Բ. Դրան կողմէ. որովհետեւ Փոքր Ասիա Օսմ. Կայսրութեան ողնայարն է այժմ, որոյ զօրութեան ու բարեկեցութեան համեմատական է ամբողջ Տէրութեան զօրութիւնն ու բարեկեցութիւնն ։

Եւ այս պատճառաւ, կը տեսնենք թէ բարենորոգմանց խնդրոյն մէջ Օսմ. Կայս. Կառավարութեան և մեր ազգին շահերը նոյն են. որովհետեւ մեր ազգային ալ մեծամասնութիւնը կը բնակի մի և նոյն Փոքրն Ասիոյ գաւառաց մէջ ։

Այս պայմանաց մէջ, հայ լրագիր մը կը սխալի եթէ բարենորոգմանց խնդրոյն վրայ հայ ժողովրդեան շահերն Օսմ. Կայս. Կառավարութեան շահուց հակառակ ցոյց տայ, և եթէ այս հիմամբ՝ Բ. Դրան դէմ միշտ քննադատական և թշնամական կծու լեզու մը բանէ իւր յօդուածոց մէջ ։

Ընդհակառակն, այս խնդրոյ վրայ պէտք է խորհիլ ու գրել ճանչելով շահերու այդ սերտ համերաշխութիւն ։ Լրագիրք հանրօգուտ խնդրոց վրայ կրնան Կայս. Կառավարութեան ուշադրութիւնն հայցել. հետեւապէս, այս բարենորոգմանց վերաբերեալ յօդուածներ ալ իրենց տեղն ունին երկրին շահուց անձնուէր ամեն լրագրաց մէջ. Բայց սկզբամբ հարկ է ճանչել շահուց համերաշխութիւնն, և ձեւի կողմէ ալ պատշաճութեան ու քաղաքավարութեան սահմաններէն դուրս պէտք չէ ելնել, որք արդէն ամեն բարեկիրթ անձի կենաց սովորական կանոններն են ։

Աւասիկ, լրագրական աւելի երկարժամանակեայ փորձառութեան մը թելադրութեամբ, այս խրատները կուտանք մեր Վառնացի նորահաստատ պաշտօնակցաց ։ Կը փափաքինք որ Իրաւունք լուրջ թերթ մը լինի. երիտասարդական և երեւակայական խորհուրդներէ զգուշանայ. երկրին և ազգին կենսական շահերուն վերաբերող ծանր խնդիրներու վրայ խոհեմ և պատշաճ լեզուաւ մը գրէ. կռուոյ թերթ չլինի, այլ հաւաքածոյ մը հանրօգուտ իրողութեանց և խորհրդածութեանց. վերջապէս թերթ մը որ կարենայ Թուրքիոյ մէջ կարդացուիլ օգտակարապէս ։ Եթէ Իրաւունք բռնէ այնպիսի ուղղութիւն մը որ չկարենայ Թուրքիոյ մէջ կարդացուիլ, իւր օգտակարութիւնը մեծագոյն մասամբ մը կը կորուսանէ, և իւր հրատարակութիւնք անկարելի նպատակին չեն կրնար հասնիլ, քանի որ այդ նպատակն Ազգին օգտակար լինել կը յայտարարուի թերթին հիմնադրաց կողմէ ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. Բեդրպուրկէ կը հեռագրուի առ Թայմզ. «Ռուսիոյ յաջողութիւնք ի Կեդր. Ասիա ի վնաս Անգլիոյ՝ նոր մտում մը տուած են վերջին ժամանակներս յաճախ լսուած այն կարծեաց թէ Անգլիոյ զօրութիւնն ու բարգաւաճումը նուազելու վրայ են յայտնապէս ։ Բեդրպուրկի Վէտօմօստի խմբագրական յօդուած մը կը հրատարակէ «Մալերու Թագաւորին անտեսական նուազման» վրայ, յօդուածին մէջ կը բերէ գերմանական հանդէսէ մը քաղուած վիճակագրեր, որք կը ցուցնեն թէ աշխարհի առեւտրական գործառնութեանց մէջ Անգլիոյ մասնակցութիւնն այժմ այնքան մեծ չէ որչափ էր երբ իրեն դէմ այսքան մրցակիցներ չունէր ։ 1867 ին և 1868ին Անգլիոյ բաժինն աշխարհի գործառնութեանց մէջ 100ին 25 էր, 1882ին իջած էր 19½ առ 100ի, և 1882 ին Եւրոպիոյ արտածութեանց մէջ Անգլիոյ բաժինը 6 առ 100 նուազ էր քան 18 տարի յառաջ։ 1883 ին Անգլիա տուած է աշխարհի մէջ գործածուած հանքածուխին 100ին 40ը միայն, մինչ 1868ին 100ին 53ը տուած էր։ Բամպակեղէններու և երկաթի մասին ալ 100ին 6 անկում մը տեղի ունեցեր է վերջին 15 ամաց մէջ ։ Գերմանական հանդիսին հետ ռուս թերթն ալ կ'ըսէ թէ անգլիական ձեռնարկութեան ու վաճառականութեան երակն ամեն տարի աւելի տկար կը զարնէ, և Պերլին առեւտրական ու նաւագնացական ամենէն վտանգաւոր ախոյեան մը [illegible] Լոնտոնի դէմ ։»

ՊԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ. Պ. տը Լէսէբս իւր 80ամեայ հասակին մէջ երիտասարդական եռանդեամբ կը զբաղի այս ջրանցքի գործով, որ, ինչպէս յայտնի է, Խաղաղական Ովկիանոսը պիտի միացնէ Ատլանտեան Ովկիանոսին հետ, Ամերիկայի երկու գլխաւոր մասերը ճեղքելով ճիշդ մէջ տեղէն ։ Յուլիս 29ին Պանամայի ջրանցքին ընկերութեան տարեկան նիստը տեղի ունեցաւ Բարիզի մէջ, և Նախագահ Պ. Լէսէբս կարդաց ընդարձակ տեղեկագիր մը, որ ամենայաջող վիճակի մէջ կը ցուցնէ ջրանցքին պեղման գործը ։ 1883 դեկտ. ին գործին մէկ երրորդն աւարտած էր, այժմ կէսն աւարտած է ։ Ջրանցքն բաց կարէ լաւ պիտի լինի, առաջին տարիէն ընդարձակ ծաւալ մը տալու համար անցուդարձի ։ Ջրանցքին երկայնութիւնը պիտի լինի 75 քիլոմէդր ։ Առաջին տարին կը սպասուի որ 6 միլիոն տոնաչափ պարունակութեամբ նաւեր պիտի անցնին, որոց 4—5 միլիոնն անգլիական ։ — Ընկերութիւնն արտօնեց իւր տնօրէններ ֆրանսական կառավարութենէն հրաման խնդրելու 600 միլիոն ֆր. ի պարտամուրհակ հանելու, որք վիճակահանութեամբ հատուցանելու են ։

ՌՈՒՍԻԱ. Մոսկուայի լրագիրք կը պատմեն սաստիկ կռիւ մը որ տեղի ունեցած է ընդ մէջ ռուս զօրաց և [illegible] աշխատութեան դատապարտուած 60 եղեռնագործաց, որք Թաշքենտէ ի Չիմքենտ կը տարուէին ընդ հսկողութեամբ զօրախմբի մը ։ 60էն 43ն, ամենքն ալ Թուրքաստանցի, կանխորոշ նշանի մը տրուելուն պէս յարձակեցան պահակ զօրաց վրայ, զորս զէնընկեց ընել ջանացին, սպառնալապէս փախչիլ կարենալու համար ։ 2 գլխաւորը վիրաւորուեցան ։ Բայց չկրնալով յաղթահարել զօրախմբին, 43 ոճրագործք փախան Թաշքենդի մօտակայ բլուրներ ։ Զօրքերն հալածեցին զանոնք, գնտակահար սպաննեցին 13ն և սուինով զարկին 7ն ։ Ողջ մնացեալ 23էն ոմանք անձնատուր եղան, այլք շարունակեցին փախչիլ և բլուրներն ապաստանեցան ։ Յետոյ անոնք ևս ձերբակալուեցան ուրիշ զօրախմբի մը կողմէ ։ Այս ըմբոստութեան գրգիռք յանձնուեցան Զինուորական Ատենի մը ։

Քաղաքային վարչութեան և գաւառային ինքնօրէնութեան կիրառութիւնք, զորս Աղեքսանդր Բ. կայսրը շնորհեց իւր հպատակաց, երբեմն հետաքրքրաշարժ պարագաներ երեւան կը հանէ ։ Պեսարաբիոյ Բաքուլ քաղաքէն առ Մոսկովսկի Վէտօմօստի ուղղեալ նամակի մը նայելով, քաղաքացիք երեք տարիներէ հետէ չեն կրցած համաձայնիլ քաղաքապետի մ'ընտրութեան վրայ, և երբ, այս օրերս, արժանաւոր քաղաքացի մը օրինաւորապէս ընտրուեցաւ, կռիւ մը ծագեցաւ ընտրողաց մէջ, մարդ մը սպաննեցաւ, և ուրիշներ վիրաւորուեցան. Գործն այնչափ ծանր հանգամանք ստացաւ որ կեդրոնական կառավարութիւնն յատուկ պաշտօնատար մը ղրկեց տեղւոյն վրայ քննութիւն բանալու ։

Հազիւ մէկ երկու ամիս կ'ընէ որ Մոսքուա կրցաւ ունենալ նոր քաղաքապետ մը, նախորդ քաղաքապետ Պ. Չիչէրինի պաշտօնանկութենէն իբր երկու տարի յետոյ ։ Պ. Չիչէրին, Թագադրութեան հանդիսից առթիւ, համայն Ռուսիոյ քաղաքապետներուն մեծ հացկերոյթ մը տալով, յոյժ ազատական գաղափարներ արտայայտած լինելուն համար Կայսերական Կառավարութեան տհաճութիւնն հրաւիրած էր իւր վրայ ։ Այս դէպքի վրայ բազմաթիւ լրագրական յօդուածք և տեսութիւններ հրատարակեցան, յորոց ոմանք կը յայտնէին թէ ժողովրդային քաղաքապետը թշնամեաց ոմանց կողմէ զրպարտուած էր առանց արդարանալի պատճառի մը ։ Պ. Կադքոֆ, որ ամեն պարագայէ օգուտ կը քաղէ ռուս ժողովրդեան ինքնավարական ջանքերն հեղնելու և պարսաւելու համար, այս առթիւ շատ բաներ գրեց քաղաքային ինքնօրէն վարչութեան դէմ, և այդ դէպքէն ի վեր երկու տարի անցնելէ յետոյ Մոսքուայի ընտրողք հազիւ կրցան ուրիշ քաղաքացի մը գտնել ի գլուխ քաղաքային վարչութեան ։

Բեդրպուրկ ևս նմանօրինակ անկանոն վիճակի մէջ գտնուեցաւ վերջերս ։ Ժամանակ մը առանց քաղաքապետի մնաց. զի դժուար էր գտնել արժանաւոր քաղաքապետ մը, որոյ անուանման հաւանէր Կայս. Կառավարութիւնն, և որ, եթէ ընտրուէր և կառավարական հաւանութեան արժանանար, յօժարէր ընդունիլ այնպիսի ապերախտ պաշտօն մը ։

Այս իրողութիւններ նոր ապացոյց մ'են, թէ Աղեքսանդր Գ. Կայսեր վարչութիւնը չի միտիր ռուս ժողովրդեան մէջ զօրացնելու տեղային ինքնօրէնութեան սկզբունքը, զոր հաստատած էր Ն. Կ. Վեհափառութեան հայրն, և թէ ռուս կառավարութեան այժմեան ուղղութիւնն առաւել քան երբեք կեդրոնացական է ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. Պ. Ժ. Ֆէրրի իւր հետեւած գաղթային աշխարհակալութիւնը պաշտպանելու համար Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ արտասանած վերջին բանախօսութեանն հաստատեց թէ Անգլիա, Պերլինի Վեհաժողովոյն ատեն, յանձնառու եղած էր Թունուզի ֆրանսական գրաւման, իբրեւ փոխարինութիւն Կիպրոսի անգլիական գրաւման ։ «Պերլինի Վեհաժողովը վերջանալու վրայ էր. փակման ատենագրութիւնք կը ստորագրուէին, երբ իմացուեցաւ թէ Դաշնագիր մը կնքուած էր, որով Կիպրոս Անգլիոյ կը թողուէր ։ Փութացաւ այն ատեն ֆրանսացի դիւանագէտ մը (Պ. Վատինկթոն), որ ի պատիւ և ի շահ իւր երկրին, [illegible] կորուսանել վայրկեան մ'իսկ, և անգլ. կառավարութեան ներկայացուցչաց քով երթալով, ըսաւ. «Կիպրոս «կղզին ձեզ թողուլ տալ էք ։ Ատոր «թոյլտուութիւն չի կրնար լինել բայց «եթէ պայմանաւ որ երբ մեզ հարկ «համարինք իրաց վիճակը փոփոխել ի «Թունուզ, Անգլիա չհակառակի ։» Այս նկատմամբ ծանուցագրեր փոխանակուեցան, և փոխադարձ խոստումներ տրուեցան, որք յետոյ յարգուեցան ։» ([illegible])

ՊԵԼՃԻԱ. Անվերսի Արուեստահանդէսին առթիւ, որոյ վրայ բաւական մանրամասնութեամբ կը գրուի արդէն Լրագրոյս երրորդ էջին մէջ, Անվերս քաղաքն և պելճ կառավարութիւնք շքեղ հանդէսներ կատարեցին. Յուլիս 26 ին գլխաւոր հանդէսը կատարեցաւ՝ Անվերսի նաւահանգստին վերաբերեալ շինութեանց աւարտման բարեբաստ առթիւ ։ Պելճ կառավարութիւնը 26 միլիոն ֆրանք ծախք ըրած է գնելու պէտք եղած գետինը ծովափանց (ք) շինութեան համար, որք ունին հարիւր (100) մէդրօ լայնութիւն, և 46 միլիոն ֆր. ևս ծախք ըրած է ծովափանց պատերուն շինութեան համար, որոց հիմունք 8էն 12 մէդրօ խորութեամբ ջուրց ներքեւ են ։ Մեծագոյն շոգենաւերն իսկ այժմ կրնան մերձենալ ծովափանց առանց լաստերու կամ մաղձոններու կարօտ լինելու ։ Նոր ծովափն ունի 3,500 մէդրօ երկայնութիւն, և շինութիւնն ըսկսած էր 1877 ին ։ Անվերս քաղաքը Կ. Պոլսէն ո՛րչափ աւելի բարեբախտ է այս նկատմամբ ։ Քաղաքն ինք 7 միլիոն ֆր. ծախք ըրաւ ծովափանց վրայ հաստատեալ մեքենայից, լծակաց և այլ երկրորդական պիտոյից համար ։

—= 112 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔԸ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

ԱԼԷՆՏ ԶԻԼԷՆՏ

Ամեն բան խօսուած էր Պէն Ճոյսի վըրայ ։ Նորա անցեալը կազմուեցաւ հազարապետէն, և թշուառականն իւր բուն նըկարագրով կ'երեւէր, յանդուգն և ահեղ ոճրագործ մը ։ Իւր յստակապէս ապացուցեալ դիտաւորութիւնք ծայրագոյն արթնութիւն կը պահանջէին Կլէնարվանի կողմէ ։ Բարեբաղդաբար, դիմակաթափ աւազակը դաւաճանէն նուազ երկիւղալի էր ։

Բայց այս յստակապէս լուսաւորեալ կացութենէն ծանր հետեւանք մը կը ցայտէր, զոր տակաւին ոչ ոք խորհած էր ։ Միայն Մարի Կրանթ, անցելոյն քննութիւնը թողլով, ապագայն կը նկատէր ։ Ամենէն առաջ Ճոն Մանկըս տեսաւ զայն դժգոյն և յուսահատ ։ Եւ հասկցաւ մտքէն անցածը ։

—Օրիո՛րդ Մարի, օրիո՛րդ Մարի, գոչեց, ինչո՞ւ կուլաք ։

—Կուլա՞ք, զաւա՛կս, ըսաւ տիկին Էլէնա ։

—Հա՛յրս, տի՛կին, հա՛յրս, պատասխանեց մանկամարդուհին ։

Եւ չկրցաւ շարունակել ։ Յանկարծական յայտնութիւն մ'եղաւ ամենուն մտաց մէջ ։ Հասկցան օրիորդ Մարիի տխրութեան պատճառը, թէ ինչո՛ւ համար արտասուք կը վիժէին աչքերէն, և թէ ինչո՛ւ համար հօրն անունը սրտէն շրթունքը կ'ելնէր ։

Էյրթընի դաւաճանութեան յայտնութիւնը կ'ոչնչացնէր ամեն յոյս ։ Քոնվիքը իւր որոգայթը ձգելու համար զԿլէնարվան, նաւաբեկութիւն մ'ենթադրեր էր։ Մաք Նապսի լսած խօսակցութեան մէջ՝ Քոնվիքները պարզապէս ըսած էին ։ Երբեք Պրիթանիա անուն նաւ մ'եկած ու խորտակած չէր Թուոֆոլտ-Պէյի ժայռերուն վրայ, երբեք Հարրի Կրանթ ոտք դրած չէր Աւստրալիոյ ցամաքին վրայ ։

Այսպէս ահա ծովէն ելած գրութեան սխալ մեկնութիւնն երկրորդ անգամ մոլոր շաւղի մը վրայ կը ձգեր Պրիթանիայի խուզարկուները ։

Ամենն ալ, այս յուսախաբութեան առջեւ, երկու տղայոց թաղծանքին առջեւ, տխուր լռութիւն մը պահելու հարկադրեցան ։ Ո՞վ կրնար այս անգամ յուսատու խօսք մը գտնել ։ Ռոպէրթ իւր քրոջ թեւերուն մէջ ընկած կուլար ։ Բականէլ կը քրթմնջէր զայրագին ։

—Ա՛հ, թշուառական գրութիւն, կրնաս պարծիլ թէ կէս երկոտասանեակ քաջ մարդոց ուղեղը դժնդակ փորձի մ'ենթարկեցիր ։

Եւ պատուարժան աշխարհագիրը, ճշմարտապէս կատղած ինքն իւր դէմ, ճակտին կը զարնէր ուժգնապէս ։ Սակայն Կլէնարվան Միւլրատիի և Ուիլսընի քով գնաց, որք դուրսէն պահպանութիւն կ'ընէին իջեւանին ։ Խոր լռութիւն կը տիրէր անտառին ու գետին միջեւի դաշտին մէջ ։ Թանձր անշարժ ամպերը զիրար կը ճմլէին երկնից կամարին վրայ ։ Խոր թմրութեամբ ընդարմացեալ մթնոլորտին մէջ ամենափոքր ձայնն յստակապէս կը լսուէր, բայց բնաւ ձայն չկար ։ Պէն Ճոյս և իւր հրոսախումբը բաւական հեռի քաշուած պարտէին լինել. վասն զի ծառոց ստորին ոստերուն վըրայ խայտացող թռչնոց տարմերը, քանի մ'արգելվագք, որք դեռարոյս խոտերը կը ճարակէին խաղաղութեամբ, զոյգ մ'եւրոպք, որոց գլուխն անկասկած դուրս երկնցած էր մանր ծառոց թաւ փունջերուն մէջէն, կ'ապացուցանէին թէ մարդու ներկայութիւնը չէր վրդովեր զայդ ամայութիւն ։

—Ժամէ մ'ի վեր բան մը չտեսա՞ք, բան մը չլսեցի՞ք, հարցուց Կլէնարվան իւր երկու նաւաստեաց ։

—Բնաւ, Մի՛լորտ, պատասխանեց Ուիլսըն ։ Քոնվիքները քանի մը մղոն հեռացած պարտին լինիլ աստի ։

—Կ'երեւի թէ բաւական զօրութիւն չունին մեր վրայ յարձակելու համար, աւելցուց Միւլրատի ։ Ուստի Պէն Ճոյս քանի մը չարագործներ ալ գտնելով ստուարացնել կ'ուզէ զիւր հրոսախումբ ։

—Հաւանական է, Միւլրա՛տի, պատասխանեց Կլէնարվան ։ Այդ սրիկաները վատ են ։ Գիտեն որ լաւ զինեալ ենք ։ Թերեւս գիշերուան կ'սպասեն իրենց յարձակումն սկսելու համար ։ Ուստի հարկ է կրկնապատկել հսկողութիւնն այս գիշեր ։ Ա՛հ, եթէ կարենայինք այս ճախճախուտ դաշտէն մեկնիլ և մեր ուղին շարունակել դէպի ծովեզրը ։ Բայց գետին յորդ ջուրերը թոյլ չեն տար մեզ անցնիլ ։ Եթէ մեզ գետին միւս կողմն անցունող լաստ մը գտնուէր, ծանրութեանը չափ ոսկի կը վճարէի ։

—Ինչո՞ւ համար Ձեր Ազնուութիւնը չհրամայեր մեզ որ լաստ մը շինենք. փայտ չպակսիր ։

—Ո՛չ, Ուիլսը՛ն, պատասխանեց Կլէնարվան, այս Սնոուի գետ չէ, այլ անանցանելի հեղեղատ մը ։

Նոյն միջոցին Ճոն Մանկըս, հազարապետն և Բականէլ Կլէնարվանի քով գնացին ։ Սնոուի գետը քննելէ կուգային ։ Ջուրերը՝ վերջին անձրեւներէն աճելով՝ ոտնաչափ մ'եւս բարձրացած և հեղեղասաստ հոսանք մը կազմած էին, ամերիկեան յորձանքներուն նման ։

Անհնարին էր դիմադրաւել այդ բռնահոս ուղխին և մռնչող յորձանքին, որ հազարաւոր պտոյտներու բաժնուելով անհատակ անդունդներ կը կազմէ ։

Ճոն Մանկըս յայտնեց թէ գետն անանցանելի էր ։

—Բայց, աւելցուց, պէտք չէ աստ մնալ առանց փորձ մ'ընելու ։ Ինչ որ Էյրթընի դաւաճանութենէն առաջ ընել կ'ուզուէր, այժմ առաւել ևս կարեւոր է ։

—Ի՞նչ կ'ըսես, Ճո՛ն, հարցուց Կլէնարվան ։

—Կ'ըսեմ թէ օգնութիւնք հարկաւոր են, և որովհետեւ ոչ ևս կարելի է երթալ Թուոֆոլտի ծովածոցը, պէտք է Մէլպուրն երթալ ։ Ձի մ'ունինք. թող Ձեր Ազնուութիւնն ինձ տայ զայն, և ես կ'երթամ ի Մէլպուրն ։

—Բայց վտանգաւոր փորձ մ'է այդ, Ճո՛ն, ըսաւ Կլէնարվան ։ Առանց յիշելու անծանօթ երկրի մէջ երկու հարիւր մղոն ճանբայ ուղեւորելու վտանգներն, անշուշտ Պէն Ճոյսի համախոհք բռնած են զայդ ուղիներ ։

—Գիտեմ զայդ, Մի՛լորտ, բայց գիտեմ նաեւ որ այս վիճակ չկրնար երկարիլ ։ Էյրթըն ութ օր միայն կը խնդրէր Տընգընի մարդիկը բերելու համար ։ Ես կ'ուզեմ վեց օրէն վերադառնալ Սնոուի եզերքն ։ Արդ՝ ի՞նչ հրաման կ'ընէ Ձեր Ազնուութիւնը ։

—Կլէնարվան իւր կամքը չյայտնած, ըսաւ Բականէլ, պարտիմ դիտողութիւն մ'ընել ։ Մարդ ղրկուի ի Մէլպուրն, այո՛, բայց այդ վտանգներուն պէտք չէ ենթարկել Ճոն Մանկըս, վասն զի Տընգընի նաւապետն է, և իբր այն չկրնար ինքզինք վտանգի մէջ դնել ։ Ես կ'երթամ անոր տեղ ։

—Լաւ խօսեցաք, պատասխանեց հազարապետը, բայց ինչո՞ւ դուք երթաք, Բականէլ ։

—Մեք աստ չե՞նք, գոչեցին Միւլրատի և Ուիլսըն ։

—Եւ կը կարծէք թէ, ես կը վախնա՞մ երկու հարիւր մղոնի ուղեգնացութիւն մը ընելէ ձիով, յարեց հազարապետը ։

—Բարեկամք, ըսաւ Կլէնարվան, եթէ մեզնէ մին Մէլպուրն պարտի երթալ, թող վիճակն որոշէ ։ Բականէ՛լ, գրեցէք մեր անունները ...

—Ո՛չ ձերը, Մի՛լորտ, ըսաւ Ճոն Մանկըս ։

—Ինչո՞ւ համար, հարցուց Կլէնարվան ։

—Տիկին Էլէնայէն բաժնուի՛լ, դուք, որոյ վէրքը դեռ չէ՛ գոցուած ։

—Կլէնարվա՛ն, ըսաւ Բականէլ, դուք չէք կրնար բաժնուիլ կարաւանէն ։

—Ո՛չ, յարեց հազարապետը, ձեր տեղն աստ է, Էդուա՛րդ, դուք պէտք չէ երթաք ։

—Քանի որ վտանգ կրել կայ, պատասխանեց Կլէնարվան, չեմ կրնար իմ բաժինս այլում թողուլ ։ Իմ անունս ալ պարտի խառնուիլ ընկերներուս անուանց հետ, և տայ Աստուած, որ ամենէն առաջ ելնէ ։

Խոնարհեցան այս կամաց առջեւ. Կլէնարվանի անունն ալ կցեցաւ միւս անուանց ։ Վիճակ ձգեցին, և Միւլրատիի անունն ելաւ ։ Քաջ նաւաստին ուրախութեան հուրա մ'արձակեց ։

—Մի՛լո՛րտ, պատրաստ եմ երթալու, ըսաւ ։

Կլէնարվան Միւլրատիի ձեռքը սեղմեց ։ Յետոյ իջեւանին պահպանութիւնն հազարապետին և Ճոն Մանկըսի թողլով, ինքը սայլին քով վերադարձաւ ։

Տիկին Էլէնա իսկոյն իմացաւ պատգամաւոր մը Մէլպուրն ղրկելու որոշումն և վիճակարկութեամբ Միւլրատիի ընտրութիւնը ։ Քանի մը խօսքեր ըսաւ, որք խանդաղատեցին քաջ նաւաստին սիրտը ։ Գիտէին անոր արի, ուշիմ, կորովի և անխոնջ լինելն, և ստուգիւ վիճակը չէր կրնար լաւագոյն ընտրութիւն մ'ընել ։

(Շարունակելի)

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐԻՆ

Պ. տը Ֆրէսինէ իբր մէկ միլիոն ֆրանքի վարկ մը կը խնդրէ Խորհրդարանէն՝ Թոնկըյի Ֆրանսական բաժնին վարչային պիտոյից համար։

Աւստրիոյ Կայսեր իշխան սենեկապետը Կաշդէյն հասաւ՝ Վիլհէլմ և Ֆրանձ Յոզէֆ Կայսերաց տեսակցութեան համար պէտք եղած կարգադրութիւններն ընելու։

Գերմանիոյ և Աւստրօ-Հունգարիոյ Նախարարներէն ո՛չ ոք ներկայ պիտի գտնուի երկուց Վեհապետաց տեսակցութեան։

Իտալիա, Քասալայի օգնութեան դիմելու համար, «փոխարինութիւն» կը խնդրէ Անգլիայէն։

Մեծ միթինկ մը կը պատրաստուի Լոնտոնի մէջ, որ տեղի պիտի ունենայ ի Հայտ-Բառք, բողոքելու համար այժմեան օրինաց անբաւականութեան դէմ, ի մասին պաշտպանութեան դեռահաս աղջկանց։

Բեռլինուրկէ կը հեռագրուի օգոստ. 1 թուով.

«Կը կարծուի թէ անգլ. կառավարութիւնը կ'ուզէ աֆղանեան խնդրոյն կարգադրութիւնն երկարաձգել մինչեւ ընդհ. ընտրութիւններէն ետքն, և թէ նոյն միջոցին կը փափաքի Թուրքիոյ հետ բանակցիլ և համաձայնիլ, ի նախատեսութիւն ապագայ խառնաշփոթութեանց։»

Տէյլի Նիւզ կը ծանուցանէ թէ Օսման Տիկմա Քասալայի շուրջ տեղի ունեցած ճակատամարտներէն միոյն մէջ սպաննուած է։ Օսման Տիկմա աջ բազուկն էր մեռած Մէհտիին։

Անգլիոյ Խորհրդարանն յատուկ օրէնք մը քուէարկեց, որով բնիկ երկրացի կը ճանչէ զՀէնրի Պադէնպէրկ իշխանն, ամուսին Պէատրիս իշխանուհւոյն։

Լորտերու ժողովն, առանց մեծ դժուարութիւն յարուցանելու, երրորդ ընթերցմամբ քուէարկեց Երեսփոխանութեան քուէարկած ծանուցեալ օրէնքն, որով վերստին ընտրողութեան իրաւունք կը տրուի այն քաղաքացւոց, որք բժշկական խնամքներ ձրիապէս ստանալու հարկին մէջ կը գտնուին։

Լորտերու ժողովոյն մէկ յատուկ նստին մէջ, Հէնրի Պադէնպէրկ իշխանն առ Վեհ. Թագուհին հաւատարմութեան երդում տըւաւ։

Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ Բոլիթիշէ Քորեսփոնտէնց թէ մօտերս Դեսպանաժողով մը պիտի գումարի Թուրքիոյ Մայրաքաղաքին մէջ, Պուլկարիոյ տարեկան հարկին քանակութիւնը ճշդելու համար։

Պերլինէ կը հեռագրուի առ Թայմզ.

Եգիպտական նոր փոխառութեան արժեթղթոց գերմանական հրապարակին թողուած մասն անսպասելի ագահութեամբ ստորագրեցաւ, թէ՛ ի Պերլին և թէ՛ ի Ֆրանքֆորդ, որ ցուցակները փակեցան բացուելէ խիստ քիչ ժամանակ ետքը։ Գերմանացի ստորագրողաց բաժնին սահմանեալ 3 միլիոն անգլ. ոսկին քանի մը պատիկ ստորագրեցաւ, այնպէս որ եգիպտական նոր փոխառութեան արժեթուղթերն ունենալ ուզողներ իրենց խնդրած քանակութեան մէկ փոքր մասն և եթ ստանալով պարտին շատանալ։ Ի հրապարակ հանման գինն, որ առաջ 100 ին 95 ոսկի էր, անմիջապէս 99ի բարձրացաւ։ Խիստ քիչ անգամ փոխառութիւն մը այսչափ արագապէս ստորագրուած է։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղը պիտի հրատարակենք նորակազմ Քաղաքական Ժողովոյ 14 անդամոց կենսագրութիւնները։

Կրօնական Ժողովն Եգիպտոսի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Մամբրէ վարդապետի հրաժարականն ընդունելով, նոյն վիճակին համար հետեւեալ առաջնորդական ցանկը պատրաստեց.

Տ. Խորէն արքեպիսկ. Նար-Պէյ
Տ. Մատթէոս եպիսկ. Իզմիրլեան
Տ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան
Տ. Գէորգ վարդապետ Իւթիւճեան

Ասկէ առաջ ի նպաստ Զէյթունի հրկիզելոց Բագուէն առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ղրկուած 200 ոսկւոյ գումարն, որ Պատրիարքարանի աւանդից սնտուկին մէջ ի պահ դրուած էր, այս անգամ Մարաշէն հասած փոխանակագրի մը համեմատ վճարուեցաւ Օսմանեան Կայս. Պանքային և նորա բաշխման ցուցակը խնդրուեցաւ Մարաշէն որպէս զի նուիրատու ազգայնոց հաղորդուի։

Կ'իմանանք թէ Կրօնական Ժողովը բաց ի քահանայացուաց Ընծայարանէն, Արմաշու վանքին մէջ Աստուածաբանական Դպրոց մ'ալ հաստատելու նպատակ ունի, և արդէն առ այս հարկ եղած ծրագիրը պատրաստած է ժողովոյ անդամներէն Տ. Տաճատ վարդապետ։

Յայտնի է որ հանգուցեալ Յովսէփ Իւթիւճեանը կտակել է՝ ի միջոցի այլոց մի հազար րուբլի «Հայերէն գրքերի հրատարակութեան ընկերութեան», տպագրելի պատմական գրքերի ընտրութիւնը և հրատարակութեան խնամքը յանձնելով կտակակատար մեծ. Պ. Կ. Եզեանին։ Պ. Եզեանը ձեռնարկել էր նախ Ասողիկի տպագրութեանը. այժմ մեզ հաղորդում են Պետերբուրգից, որ բնագիրը արդէն վերջացել է և մնում է տպել ծանօթութիւններն, յաւելուածներն և յառաջաբանը։ Ամբողջ գիրքը հաւանօրէն պատրաստ կը լինի օգոստոսի վերջերին։ Իբրեւ երկրորդ գիրք տպագրուելու է Ղեւոնդ պատմիչը, որ թէպէտ մէկ անգամ Փարիզում հրատարակուած է, ինչպէս և Ասողիկը, Կարապետ Վ. Շահնազարեանի ձեռքով, սակայն այժմ շատ հազուագիւտ է դարձել։ (Արձագանք)

ԲԱԶՄԱՎԷՊի եռամսեայ երկրորդ պրակն որ հրատարակեցաւ այս օրերս, հետեւեալ պարունակութիւնն ունի.

ՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ուխտագնացութիւն առ Տէրունի Հայոց ի Կամենից Փոտոլեան։

Տեսութիւն Մարիբասեան աւանդութեան ըստ Մովսէսի Խորենացւոյն։

Նոր Քնար.— Հրաժեշտ ի Սիրելւոյ։

Մատենագրութիւն Նախնեաց.— Պատմութիւն Վրաց ի Ջուանշիրէ։

Անտիպք հայ մատենագրութեանց.— Մարտիրոսութիւն Ս. Հռիփսիմեայ։

Քերդուածք Ղուկիանոս երգչի Կարնեցւոյ։

Զատիկն եկաւ. (Երգ Վանեցւոց)։

ՀԱՆԴԷՍ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

Ուղեւորութիւն ի Պարսկաստան՝ Ժան Տիէօլաֆուա Տիկնոջ։

Հատումն Բանամայի պարանոցին։

Ուղեւորութիւն ի Պոմպէյ Հնդկաց։

ՀԱՆԴԷՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

Մեթոտ հարցման բնութեան. Երկրաչափ Սկիւռ։

Ներկային և անցելոյն ճանապարհորդութիւնք։

ՀԱՆԴԷՍ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Կենսագրութիւն.— Կոստանդ Գօբլէն։

Մանկական յօդուածք ընթերցւածոյ.— Դիմաթաղ.— Առ Մատենագիրն.— Առ Պուէտն.— Ի ժամ հանգստեան։

Թագաւոր լերանց.— Վիպասանութիւն Ն. Ապուի։

Դիւցազնական Փարսալեան Լուկանոսի.— Թասսոյի Ազատութիւն Երուսաղեմի.— Արիոստոյի Օռլանտոյ Ֆուրիոզոյ։

Տարերք կենդանաբանութեան։

[illegible] ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ
ի
ՏՕՔԹ. Ս. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԷ

Սոյն գործոյն մէջ որ աւելի քան 400 էջերէ բաղկացեալ է, հեղինակն ամփոփած է այն ամեն ծանօթութիւններ, հրահանգներ ու պատուէրներ որք հարկաւոր են հիւանդաց պէտք եղած ընտանեկան խնամքները տալու, բժշկական զանազան դեղօրայքն պատշաճապէս գործածելու և մանաւանդ յանկարծական պատահարաց միջոցին հարկ եղած անմիջական դարմանները տանելու։ Սոյն պարունակութեամբ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել կոչուած է սա հայ ընտանեաց մէջ որոց բազումք զուրկ լինելով այսպիսի առաջնորդէ մը, կը գործեն յաճախ թերութիւններ և սխալներ որք յետոյ մեծ աղետից պատճառ կը լինին։

Կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունը և կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց և Պ. Վայսի քով ի Բերա։

Գին 1 մէճիտ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ելմտական նախարարութիւնն՝ հետեւելով քաղաքակիրթ ազգաց օրինակին, ձեռնարկած է ելմտագիտական վարժարան մը հիմնել Թուրքիոյ մէջ ելմտագէտներ հասցնելու համար։

Բ. Դուռն՝ ուզելով ինչ ինչ բարեկարգութիւններ ներմուծել արքունի Փողերանոցի վարչութեան մէջ, յատուկ մասնախումբ մը կազմած է որոյ անդամ ընտրուած են ելմտական և այլ նախարարութեանց պաշտօնեաներէն ոմանք։

Կեղծ հէյվալէներու ծանուցեալ խնդրոյն դատաստանն երէկ վերջացաւ Ոճրադատ ատենի առջեւ։ Ատեանն իւր վճիռը պիտի տայ յառաջիկայ երկուշաբթի։

Նախարարաց խորհուրդը, կ'ըսէ [illegible] շաբաթական տեսութեան մը մէջ, անմիջական կարեւորութիւն ունեցող շատ մը խնդիրներով զբաղեցաւ շաբթուս մէջ։ Սըր Հէնրի Տրըմընտ Ուոլֆի յանձնուած պաշտօնը բնականաբար խորհրդակցութեան գլխաւոր առարկայն է և Բ. Դուռը կը թուի ըմբռնել թէ ո՛րքան կարեւոր է այդ պաշտօն և ո՛րքան փափագելի է գոհացուցիչ արդեան մը յանգիլ։ Աւելի ոչինչ գիտենք։ Անգլիական պատուիրակի պաշտօնին բուն նպատակն յայտնուած չլինելով դեռ, կանխահաս է ելքին նկատմամբ ենթադրութիւններ ընել։

Վերաքննիչ ատենի նախագահ Վասըֆ էֆէնտի՝ ընդհանուր դատախազի օգնական Համտի էֆէնտիի հետ՝ երէկ կեդրոնական բանտն այցելելով բանտարկելոց վիճակը քննեց և հրահանգ տուաւ բանտին վարչութեանն որ անոնց մէկ ցանկը պատրաստելով իրեն ներկայէ։

Բաղէշէն 13 հայ երեւելեաց ստորագրութեամբ [illegible] ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախորդ կուսակալ Արիֆ փաշայի վերընտրութիւնը, զոր վերջերս թեւով ծանուցինք, մեծ գոհունակութիւն պատճառեր է տեղւոյն հասարակութեան, որք գոհաբանական աղօթքներ կատարեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանի։

Հալէպի ոստիկանութեան հրամանատար Օսման Ակեահ պէյի կողմէ Թուրք լրագրի մը մէջ հրատարակուած նամակ մը գոհունակութեամբ կը խօսի այդ գաւառի կուսակալ Ճեմիլ փաշայի վրայ և կը յայտարարէ թէ Ն. Վսեմութեան դէմ եղած քննադատութիւնք և այլ ընդ այլոյ զրոյցներ սխալ արդիւնք են։

Պէյրութէն առնուած վերջին լուրերէ կիմանանք թէ Սուրիոյ յոյն եկեղեցականներէն ու երեւելիներէն կազմեալ պատգամաւորութիւն մը յուլիս 15/27ին յիշեալ նաւահանգիստէն ելեր է Երուսաղէմ երթալու համար, որպէս զի Անտիոքայ նորընտիր Պատրիարք Տ. Կերասիմոսի մատուցանէ Սուրիոյ յոյն ժողովրդեան շնորհաւորութիւններն և Ն. Սրբազնութիւնն առաջնորդէ ի Դամասկոս։

Կերեւի թէ Տ. Կերասիմոս առ այժմ հրաժարած է Կ. Պոլիս գալու խորհուրդէն։

Կ. Պոլսոյ Առողջապահական վարչութիւնն հեռագրաւ հետեւեալ հրահանգն ուղղեց երէկ առողջապահական կայարանաց։

Քոլերայի քանի մը մասնաւոր դէպքեր պատահած լինելով ի Մարսիլիա, Միջերկրականի ֆրանսական նաւահանգիստներէն օգոստ. 1էն սկսեալ մեկնող շոգենաւք ըստ օրինի տասնօրեայ քարանթինայի պէտք է ենթարկուին Իզմիրի, Պէրութի, կամ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մաքրանոցաց միոյն մէջ։

ՎԻԹԱԼԻՍ

3 օգոստ. 1885

Արեւելեան Րումէլիի գաւառին մէջ ժամանակէ մ'ի վեր խնդիր ծագած էր տեղական կառավարութեան և քանի մը հիւպատոսարանաց միջեւ, որոշելու համար թէ երբ քաղաքային դատարանի մը կողմէ վճիռ մը տրուի օտար հպատակի մը դէմ և ի նպաստ բնիկ անձի մը, այդ վճիռը դատապարտելոյն հիւպատոսարանի՞ն ձեռամբ պիտի գործադրուի թէ տեղական իշխանութեան ձեռամբ։ Գաւառին դատական տեսչութիւնը Կազմական Կանոնագրի 263րդ յօդուածին վրայ յենլով, յայտնած էր թէ հիւպատոսարանք չունին այդ տեսակ իրաւունք մը և խնդիրը Բ. Դրան ներկայած էր։ Պետական Խորհուրդը քննելով զայն, հաստատեց վերոյիշեալ կարծիքն։ Իրաւ է թէ օսմանեան գաւառաց մէջ այս տեսակ դատավճիռք հիւպատոսարանաց ձեռամբ կը գործադրուին, բայց այս դրութիւն որ հաստատուած չէ ո՛չ դաշնագրութեանց և ո՛չ հիւպատոսական դաշնագրաց (կապիտիւլասիոն) զօրութեամբ, թոյլ տրուած էր, առանց երբէք պաշտօնապէս ընդունելու։ Այն պաշտօնագիր զոր Մեծ-Եպարքոսն ուղղեց այս առթիւ Արեւելեան Րումէլիի կուսակալութեան, կը հրաւիրէ զայն թոյլ չտալ այլ եւս որ վերոյիշեալ դատավճռաց գործադրութեան մէջ մասնակցութիւն ունենան հիւպատոսարանք, և անոնց միջամտութիւնն ի բաց թողուի։ Արեւ. Րումէլիի դատական տնօրէն Պ. Յօսէֆ Բ. Դրան սոյն որոշումն յատուկ շրջաբերականաւ հաղորդած է գաւառին բոլոր դատարանաց նախագահներուն, ընդհ. դատախազներուն և դատաւորաց և հրաւիրած է զանոնք որ համակերպին այնմ։

Ֆառ տ'Էժիփթ ծանուցանելով Զուլխաճեան Տիգրան էֆէնտիի յԱղեքսանդրիա ժամանումն, ուստից Գահիրէ պիտի անցնի, մեծ գովեստիւք կը խօսի հայազգի երաժշտապետին տաղանդին ու գործոց վրայ, և կ'ըսէ թէ Զուլխաճեան էֆէնտի արտօնութիւն ստացած է Գահիրէի Խտիւական Թատրոնին մէջ օսմանեան Օբերայի ներկայացումներ տալ։ Զուլխաճեան էֆէնտի արդէն կազմակերպեր է եղեր 70 անձերէ բաղկացեալ Օբերայի խումբ մը։

Մեր Աղեքսանդրիոյ պաշտօնակցին հետ, յաջողութիւն կը մաղթենք և մեք Զուլխաճեան էֆէնտիի այս ձեռնարկին։

Կը յիշուի թէ Միշէլ Լէվի անուն հրեայ դրամատէր մը կայսեր. կառավարութենէն արտօնութիւն ստացած էր բիւրեղեայ անօթներու գործարան մը հիմնել ի Թուրքիա։

Այս գործարան որ կը շինուի Բաշա Պաղճէի կողմն ընդարձակ գետնի մը վրայ, պիտի աւարտի ի մօտոյ։

Գործարանապետն ի մէջ այլոց արտօնութիւն ստացած է որ բիւրեղինաց փոխադրութեան համար օսմանեան հողին վրայ մաքսային տուրք չվճարէ, նոյնպէս որ և է տուրք չպիտի վճարէ այն նախնական գործիներու կամ մեքենայներու համար զորս պիտի բերել տայ Եւրոպայէն. բաց ի սոյնմէ ձրիաբար պիտի ստանայ նաեւ բիւրեղագործութեան համար պէտք եղած հողերն, որք կը գտնուին օսմանեան երկիրներու մէջ։

Ահաւասիկ այն բանախօսութիւն զոր Եգիպտոսի Երեւելեաց Ժողովոյ բացման նըստին մէջ արտասանած է Խտիւ, յուլիս 16/28ին։

Տեարք։— Կ'ողջունեմ զձեզ եւ կ'արտայայտեմ այն մեծ հաճոյքը զոր կ'զգամ զձեզ համախմբեալ տեսնելով։ Ընդհանուր Ժողովոյ գումարումն, առաջին անգամ, տեղի ունեցաւ հետեւեալ պատճառներով։ Զինուորական ապստամբութիւնը ծանր բեռեր բարդած էր Գանձուն վրայ, ինչպէս տուգանաց հատուցումն և այլն. երկրին մէջ առեւտրական գործողութիւնները կասեցուց և վստահութեան պակասութիւն մը յառաջ բերաւ, ուստից մեծամեծ վնասներ ծագեցան։ Միւս կողմէ Սուտանի դէպքերն ալ բազում ծախուց դուռ բացին կառավարութեան համար։

Այս պատճառներով, և միանգամայն ջրանցներու ոռոգման դրութիւնն ընդարձակելու համար, հարկ եղաւ բարւոքել մեր ելմտական կացութիւնն։ Այս նպատակաւ, մեծ տէրութիւնք, մեր կառավարութեան հետ համաձայնելէ յետոյ, համաձայնած են իրենց երաշխաւորութեան ներքեւ, 9,000,000 անգլիական ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ընելու հարկին վրայ։ Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ հանուի այս փոխառութիւն որոյ մասին Ելմտական Նախարար հարկ եղած բոլոր տեղեկութիւնները պիտի հաղորդէ ձեզ որպէս զի գիտակ լինիք։

Կը մաղթեմ որ Ամենահզօրն կատարեալ յաջողութեամբ պսակէ մեր ջանքեր և ձեռնտու լինի մեզ յամենայնի, մեր պարտուց կատարման մէջ։

Հէյվալէներու հաշիւէն գումարներ շորթող կառավարական հաշուակալներն հարցաքննութեան պիտի ենթարկուին մի քանի օրէ։

Շքոտրայի նախորդ հաշուակալ Նէճիպ էֆէնտի, որ մայրաքաղաք բերուած է, պիտի հարցաքննուի ամենէն առաջ։

Հռչակաւոր ձեռնածու Պ. Բագնէօվ նախընթաց իրիկուն Եըլտըզի պալատն հրաւիրուելով յոյժ հետաքրքրաշարժ ներկայացումներ տուաւ առաջի Վեհ. Սուլթանին։ Ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Էտհէմ փաշա, Սպարապետ Օսման փաշա, Ծովային Նախարար Հասան փաշա, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Րայիֆ փաշա, Դատական Նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա, Քաղաքապետ Մազհար փաշա, կայսերական Թիկնապահք և պալատական քանի մը բարձրաստիճան անձինք։

Գիտնական ձեռնածուն այն տեսակ փորձեր կատարեց որք ընդհանուր հիացում պատճառեցին։ Օրինակի համար, Վեհ. Սուլթանն երկու թերթ թուղթ բերել տուաւ որոց վրայ նշան մ'ընելով պահարանի մը մէջ դրին զոր Մեծ-Եպարքոսը կնքելով իւր քով պահեց։ Յանկարծ Պ. Բագնէօվ ներկայից ուզելով խօսքն, բսաւ թէ իւրաքանչիւրին մտածումը Թուրքերէն լեզուաւ գրուած պիտի գտնուի կնքեալ թուղթին վրայ որուն ինք ձեռք չպիտի դպչէ։ Եւ արդարեւ, մոգական քանի մը շարժումներէ յետոյ, պահարանին մէջէն քերթելու ձայն մը լսուելով, Սայիտ փաշա անմիջապէս բացաւ զայն և մեծ զարմացմամբ տեսաւ իւր իսկ ձեռօք նշանակած թուղթին վրայ, իւրաքանչիւրին մտածումն, միանգամայն Բ. դարու յուռութի քանի մը նշանաձեւք։ Ո՛չ նուազ հետաքրքրաշարժ էր ժամացոյցի խաղը. Պ. Բագնէօվ ուզեց տեսնել Էտհէմ փաշայի ժամացոյցը զոր Ն. Բարձրութիւն յանձնեց ձեռնածուին թարգման Պ. Սալլաքի. այս վերջինը ձեռքէն ձգեց զայն ու կոտրեց, Պ. Բագնէօվ երկու փոքր հաց բերել տալով, յանձնեց նախարարին, և ինք ժամացոյցի փշրանքներն ափին մէջ առնլով, հրամայեց որ անհետանան. այս միջոցին Էտհէմ փաշա անձամբ կտրեց հացին մէկը և իւր ժամացոյցը մէջէն գտաւ։ Մեծ ուշադրութիւն գրաւեցին նաեւ յիշողութեան քանի մը փորձեր։ Կրթական Նախարարն և Սպարապետը պատմական և աստղագիտական երեք հատորներ բացին, Պ. Բագնէօվ կ'արտասանէր այն երեսներու պարունակութիւնն որոց թիւը միայն կը յայտնէին և կը լուծէր առաջարկուած աստղաբաշխական խնդիրները։

Ֆիզիքական այլեւայլ փորձերէ յետոյ, արքունի երաժշտապետ Կուաթէլլի փաշա Վեհ. Սուլթանին արտօնութեամբ հանդիսականաց ներկայացուց զՕր. Սաթենիկ Կոլմանօֆ՝ մանկամարդ դաշնակահար մը որ մեծ յաջողութեամբ քանի մը ընտիր կտորներ նուագեց։

Վեհ. Սուլթանն՝ ի նշան գոհունակութեան, 250 օսմ. ոսկի նուիրեց Պ. Բագնէօվի, 40 ոսկի նորա թարգմանին և 10 ոսկի սպասաւորին։

Պէլովաէն առնուած լրոց նայելով երկաթուղեաց միացման գծերու Պէլովա-Վաքարէլի մասին աշխատութիւնք յառաջ կը տարուին մեծ փութով։ Շինութեանց ձեռնարկու Պ. Վիթալի այս աշխատութիւնն յանձնած է երկու կարող երկրաչափներու, Պ. Պ. Լըֆէվր և Սիմոն որք, ըստ ամենայն հաւանականութեան, պիտի աւարտեն միացման գիծերն որոշեալ պայմանաժամին։ Ամբողջ գծին երկայնութիւնն է 47 քիլոմեթր. շինութեան համար դժուարութիւնք այնքան մեծ չեն և արդէն ձեռնարկուք աշխատութեան մէկ մասը կատարուած գտան։

1873 ին, կայս. կառավարութիւնը ձեռնարկեց Կ. Պոլսէն յԱդրիանուպոլիս և ի Սարամպէյ հաստատեալ երկաթուղւոյ գիծն երկնցնել մինչեւ Սոֆիա. այս աշխատութիւնք սկսան երկրաչափ Պ. Բրէսէլի յառաջագծին համաձայն, ընդ տնօրէնութեամբ Հաֆըզ փաշայի. սակայն գործը շատ դանդաղ կը յառաջանար դրամական դժուարութեանց պատճառաւ. որոց կը բարդէր Բ. Դրան այն թուականին, և ի վերջոյ Թուրքօ-ռուսական պատերազմը ծագելով, աշխատութիւնք ընդհատուեցան։ Այն ատենէն ի վեր ձեռք առնուած չեն այլ եւս, սակայն շինուածները կը մնան։

Այսպէս հողային աշխատութեանց համար հարկաւոր եղող նիւթերու հարիւրին 30ը պատրաստ է, ինչպէս նաեւ աւազ, քար, կոպիճ և այլ պիտոյից հարիւրին 50ն։ Հետեւաբար շինութեանց աւարտման համար արտասովոր դժուարութիւնք չկան. դժուարագոյն անցքն է Պանիրայի մօտ, Սուլու-Տէրվէնտի հովիտն ուր բաւական երկայն կամուրջ մը պիտի կառուցուի։ Երկաթուղւոյ գիծը պիտի անցնի նախ Մարիձայի հովտէն, ապա Պրիմբրիճաէն, Սուլու Տէրվէնտէն ու Լէչլիէն և պիտի շարունակուի Իշթիմանի լայնածաւալ ու գեղեցիկ դաշտօրէից մէջէն։

Յունական Գուռրիէ տ'Օրիան լրագրին մէջ կը կարդանք.

Յուլիս 14 ին կիրակի օրը Բէժիի և Անուղղակի Տրոց դէտերն Երաէքի կողմերն Հէրէքէ գիւղի Յունաց եկեղեցին մտնելով տակն էւ վրայ ըրեր են զայն ծխախոտ փնտռելու համար. մինչեւ իսկ յանդգներ են տաճարը մտնել և նուիրական անօթները խառնել, բայց բան մը չեն կրցած գտնել։

Բէժիի Վարչական Խորհուրդը կարեւոր նիստ մը ըրաւ նախընթաց օրն, Ընկերութեան տարեկան հաշուեկշիռը քննելու և Պ. Օպուանոյի ընդհանուր տնօրէն անուանման մասին որոշում տալու համար։ Հակիրճ վիճաբանութենէ մը վերջ, Պ. Ֆրանք Օպուանօ՝ որ, ինչպէս յայտնի է, Փարիզի, Վիեննայի և Պէրլինի մասնախմբոց հաւանութիւնն ստացած է, ընդունուեցաւ իբր ընդհանուր տնօրէն օսմանեան Ծխախոտի Բէժիի Ընկերութեան։ Այս Վարչական Խորհուրդն անցաւ հաշուեկշռոյն քննութեան, զոր վաւերացուց նոյնպէս։

Լէվանթ Հէրըլտ սոյն տեղեկութիւններն հաղորդելէ յետոյ, հետեւեալ կերպիւ կը խօսի հաշուեկշռոյն վրայ.

Այս հաշուեկշիռը կատարելապէս չի համապատասխաներ այն ենթադրական հաշուոց որք իբր հիմ բռնուած էին Բէժիի հաստատման ժամանակ։ Սակայն կը ներէ որ վստահութեամբ նկատենք ապագան։ Բէժին հաստատուելով Թուրքիոյ մէջ՝ որ բոլորովին արտադրող և միանգամայն սպառող երկիր մ'է, խել մը վտանգեալ շահերու և արմատացեալ նախապաշարմանց դէմ պիտի մաքառի, և այս՝ ի վնաս իւր։ Բայց պէտք չէ բնաւ յուսահատիլ ասոր համար, այլ անխոնջ աշխատութեամբ ջանալ բարւոքել ինքնին արդէն հարուստ եղող ելևմտից աղբիւրի մը շահագործման պայմաններն։ Այս պարագայից մէջ, Պ. Օպուանոյի անուանումն բերկրալից իրողութիւն մ'է։

Անկլօ-Ֆրանսական Թերթը կը խօսի ապա նորընտիր տնօրէնին վրայ.

Պ. Օպուանօ երբեմն ընդհանուր քննիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի՝ միշտ մեծ սրատեսութիւն ցոյց տուած լինելով, Լոնտրայի և Փարիզի մասնաճիւղերուն վստահութիւնը գրաւած է։ Ապա, Թողեալ Հասութից վարչութեան ընդհանուր տնօրէն անուանելով, քիչ ժամանակի մէջ փայլուն յաջողութիւն ունեցաւ, ցոյց տալով այնպիսի իմաստութիւն մը զոր մեծապէս գնահատեցին բոլոր օտար արժէտէրք։ Տարակոյս չկայ թէ Պ. Օպուանօ Բէժիի գլուխն անցնելով, պիտի իրականացնէ իւր վրայ դրուած ակնկալութիւններն և ամեն մասնագիտական խնդրոց, մանաւանդ ծխախոտի պատրաստութեան և սպառման խնդրոց մէջ փորձ և հմուտ անձանց խորհուրդին պիտի դիմէ։

Հիլալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Իսմանմիգայի մէջ դրամանենգաց ընկերութիւն մը երեւան ելած է, որ կ'աշխատէր օսմանեան Մէճիտիյէի ինչպէս նաեւ ռուսական և գերմանական դրամներու կեղծիք շինել։

Երեկ իրիկուն ժամը 11ին Պոլսոյ նաւահանգստէն մեկնեցաւ Իտարէի Մախսուսէի [illegible] շոգենաւն Մէքքէ երթալու համար, տանելով 750ի չափ Իսլամ ուխտաւորք, որք եկած էին օսմանեան, պարսկական և ռուսական զանազան երկիրներէ։

Պաշտօնապէս հաստատուած լինելով որ Պուլղարիոյ այլ և այլ գաւառակաց այգիներու մէջ որթալուծ վարակած է, Արեւ. Րումէլիի երկրագործական տնօրէնութիւնն հրահանգ տուաւ սահմանագլխոց իշխանութեանց որպէս զի Պուլղարիայէն որեւէ ծառատունկ, պտուղ և այլն չներմուծուի։

Լիւքսէմպուրկի պանդոկատէր Պ. Ֆլամանի վրայ անցեալ շաբթու յարձակում ընող անձանց հետքը գտնելու վրայ է։ Երեքշաբթի իրիկուն Պ. Պ. Տօրինի և Լաֆօն, Պօն Մարշէի մօտերէն անցած ժամանակնին ոստիկանի հագուստով երկու մարդ նշմարեցին, մին բարձրահասակ և միւսը կարճահասակ, որոց դէմքը կը համապատասխանէր յարձակման հեղինակներու մասին տրուած նկարագրին։ Յիշեալ պարոնայք ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգմանին հանդիպելով, անոր միջոցաւ իմաց տուին ի Ղալաթա-Սէրայ, ուստից անմիջապէս գաղտնի և յայտնի ոստիկանք սկսան մեծ ճարտարութեամբ հալածել երկու կասկածելի անձինքն որք կ'երեւի թէ հոս առնելով Թիւնելին մօտերը տուն մը մտան։ Չգիտցուիր թէ մինչեւ այս ժամս ձերբակալուա՞ծ են։

Իպրահիմ անուն գիշերապահ իսլամ մը երէկ Ղալաթիոյ Արապ մզկիթին մէջ կէս օրուան աղօթքը կատարած ատեն յանկարծամահ եղաւ։

Նախընթաց գիշեր Բերա Թէքքէի կողմերն երկու բնիկ ֆրանսացի երիտասարդներ իրարու վրայ րէվօլվէրի հարուածներ պարպեցին. մին քթէն և միւսն ազդրէն վիրաւորեցաւ։ Կ'ըսուի թէ երկուքն ալ սիրահարած էին այդ թաղին մէջ բնակող գեղեցիկ աղջկան մը։

Մայրաքաղաքիս առողջապահական խորհուրդը պաշտօնապէս տեղեկանալով որ Պեսարապիոյ կողմերու մէջ ճարակեալ հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացեր է, որոշեց որ վերնայ Օտեսայէն բերուող արջառաց համար դրուած արգելքը, պայմանաւ որ փոխադրող անձինք տեղւոյն օսմանեան հիւպատոսարանէն վաւերական թուղթ մ'ունենան ի ձեռին, կենդանեաց առողջական վիճակն հաստատող։ Հետեւաբար այս մասին հրահանգներ տրուեցան Օտեսայի օսմանեան հիւպատոսարանին և Բօսֆորի առողջապահական վարչութեան։

Գողութեան նոր դէպք մ'ալ օսմանեան նամակատան մէջ։ Կ. Պոլիս ղրկուող դրամածրարի մը մէջէն 100 ոսկի անյայտացեր է այս օրերս։ Հաստատուած չէ տակաւին թէ այս գողութիւն դրամածրարը ճամբայ հանուած նամակատա՞ն մէջ կատարուած է թէ Եէնի-Ճամիի նամակատան մէջ։

Ամեն պարագայի մէջ, [illegible] շատ իրաւամբ դիտել կու տայ թէ այս դէպքեր հանրային վստահութիւնն աւելցնելու չեն ծառայեր թղթատարական վարչութեան վրայ։ Իրաւ է թէ, կ'ըսէ, օսմանեան թղթատարութիւնը կը գործէ շատ դժուարին պայմանաց մէջ, չունենալով փոխադրութեան միջոցներ, այդ անուան արժանի, և [illegible] դրութիւնն ալ խիստ անկատար է։ Այսու հանդերձ հանրային կարծեաց վրայ եղած տպաւորութիւնն այն է թէ վերջին երկու գողութիւնք կատարուած են կեդրոնին մէջ, թէպէտ ճշմարիտ չլինի այս։ Սովորական քննութիւնք կը կատարուին և արդեանց կ'սպասուի մեծ հետաքրքրութեամբ։ Թղթատարական վերատեսչին համբաւը խնդրոյ առարկայ եղած է և պէտք է որ այս գործը պարզուի բացայայտ կերպով, եթէ կուզուի որ յիշեալ վարչութիւնը վայելէ այն վստահութիւն զոր ունի արդէն հանրութեան առջեւ։

Մախսուսէի ընկերութիւնը պաշտօնական ազդով մը կը ծանուցանէ թէ Կղզիները երթեւեկող շոգենաւուց անցագնոյն վրայ 20ական փրկի յաւելում մը պիտի լինի օգոստոսի սկիզբէն։ Այս յաւելումը ժամանակէ մ'ի վեր որոշուած էր արդէն, ըստ որում ընկերութիւնը շահ չընելէ զատ, այն աստիճան վնասուց կենթարկուէր որ անկարող կը լինէր մինչեւ իսկ ծովային նախարարութեան վճարել Կղզիներու նաւամատոյցներու համար որոշեալ գումարըն։ Ըստ նոր սակագնոյ, Բէնիւք և Գարթալի համար պիտի վճարուի Ա. կարգ 5 1/2 և Բ. կարգ 4 ղրշ։ Մեծ կղզի և Հէյպէլի՝ Ա. կարգ 4 1/2 և Բ. կարգ 3 ղրշ։ Պուրկազ և Գընալը՝ Ա. կարգ 4 և Բ. կարգ 2 1/2 ղրշ։

Պէյրութի անգլիական հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Էյրէս. իսկ նախորդ հիւպատոս Պ. Ատամ Պլօք՝ որ Կ. Պոլսոյ դեսպանատան Թարգման անուանած է, Պէյրութէն մայրաքաղաքս հասաւ։

Ռուսական շոգենաւային ընկերութեան ընդհանուր տնօրէն Պ. Վան տէր Ֆլիքթ որ քննական պտոյտի մ'առթիւ մայրաքաղաքս եկած էր, նախընթաց օրն Օտեսա վերադարձաւ։

Երէկ, Եէնի-Գաբու Պօսթան-Իչի թաղին հայ ընտանիք մը հիւր գնացած էր Մաքրի գիւղ։ Երեկոյին տուն կը վերադառնան, բայց բոլոր գզրոցներն ու սնտուկները խորտակուած և արժէքաւոր նիւթեր կողոպտուած կը տեսնեն։ Ցանդուգն գողեր ցերեկ ժամանակ յաջողած էին տունը մտնել և իրենց գործը կատարել անխափան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 5 օգոստոս

Լորտերու ժողով.—Հարցման մը պատասխանելով, Նախարարապետ լորտ Սալիսպրի յայտարարեց թէ Զիւլֆիքարի խնդիրը տակաւին կարգադրուած չէ. Թէ կառավարութիւնը փութով առաջ պիտի տանի այդ դժուարութեան լուծումը, և թէ պիտի պատրաստէ Հնդկաստանի սահմանագլխին պաշտպանութիւնը։

Այս պարզ յայտարարութիւն նպաստաւոր կերպիւ ընդունուեցաւ անգլիական մամուլէն, որ կը տեսնէ յայդմ ազդու աշխարհակալութեան մը նշանը։

Փարիզ, 5 օգոստոս

Ծերակոյտն ընդունեց ռումանական արտադրութեանց մաքսին վրայ յաւելեալ 50 % տուրքը։

Դրամական Դեսպանախորհուրդն յետաձգեցաւ մինչեւ հոկտեմբեր 1։

Մարսիլիա, 5 օգոստոս

Վերջին 24 ժամուց մէջ, 35 մարդ մեռած են հնտախտէ։

Բեդրսպուրկ, 5 օգոստոս

Պ. տը Կիրս այս առաւօտ մեկնեցաւ յարտասահման։

Վիէննա, 5 օգոստոս.

Ռուսիոյ և Աւստրիոյ կայսերաց տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 24 ին ի Քրէմզիէր, ի Մորավիա։

Կայսրուհիք ալ ներկայ պիտի գտնուին։

Մատրիտ, 5 օգոստոս.

Երէկի ցուցակէն կը տեսնուի թէ ամբողջ Սպանիոյ մէջ հնտախտէ բռնուած են 4379 հոգի, որոց 1621 մեռած։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 25 Յուլիս.

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՌՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	111
3 » » » (վճարնին)	110 5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 75
» » » (վճարնին)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երեք երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	17 29
Զօրայրին գոցուելէն վերջը	»	17 28
Բերայի մէջ		— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 26
Բարձրագոյն գին	»	17 26
Նուաղագոյն »		17 25 1/2
Կէս օրին		17 25 1/2
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Դ. Կ. Ա. Ռ.	31 10
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » » Կ. »	17 30
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Դ.	17 25

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երեք երեկուն գոցուեցաւ	72 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	72 10
Կէս օրին	72 7 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լր.		3 20
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	Օսմ. »	6 30
Զանք տը Գօնս	»	»	»	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	»	3 30
Թրամվէյ	»	»	»	295
Բուժելիի երկաթուղի			Ֆր.	41 25
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ			»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի			»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
Օ ֆրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 23
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 16
Գրէմեց	»	51 20
Ռուսական Թղթադրամ	»	9 11
» արծաթ	»	89 20
Ֆիօրին	»	8 38
Մէճ. արծ. (աւրը.)	»	108
Պէշլիք	»	102 30
Չէյրէկ	»	102 25
Մէթալիք	»	99
Զըլոթ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 5 Օգոստոս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 3/4
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16
» » » գոցուեցաւ	15 15/16
» » » Ա.	31
» » » Բ.	17 3/4
» » » Գ.	16
Օթօման 1871	67 3/4
Փոխառութիւն 1877	80 1/2
Պանք Օթօման	10 5/8
Դուռաական փոխառ. 1873	92 3/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	64 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	86
Տայրա Սանիէ	62
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	83 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 5 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 70
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 5 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 52 1/2
» » 3 %	80 62 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 15
» » » գոցուեցաւ	16 07 1/2
» » Սէրի Բ.	— —
» » Գ.	16 02 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	40 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	518 75
Գրէտի Լիօնէ	— —
» Ֆօնսիէ	1302 50
Բաժնետոմս Լիօնի	1231 25
Սուէզի ջրանցք	1998 75
Ռուսական 5 % 1877 ի	97 3/8
Իտալական Ռանթ	94 25
Եգիպտական միացեալ	326 25
Սպանիական (արտաքին)	57 1/4
Բրիօրիթէ Թիւրք	387 50
3 % Հելլենական	325 —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԽԱՄՍԱՅԻ ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՐԱՖՖԻ

1600-1827

ԺԸ.

Հայ մելիքներու և եկեղեցականութեան բոլոր խորհուրդներն այժմ իրենց ամէն մանրամասնութեամբք ծանօթ էին Ղարապաղի անհաշտ թշնամւոյն. Իպրահիմ խան պէտք էր օգուտ քաղել այս պարագայէն և քաղեց։ Առանց յայտնի ընելու թէ ինք տեղեկութիւն ունի մելիքներու այս գաղտնի ձեռնարկէն, հրաւիրեց զանոնք բարեկամաբար իւր մօտ, որպէս զի միասին խորհրդակցին ընդհանուր երկրին վերաբերեալ կարեւոր գործոց մասին։ Մելիքները միամտաբար եկան. Իպրահիմ անմիջապէս կալանաւորեց զանոնք. անոնցմէ երկուքը, Մելիք-Մէջլում և Մելիք-Աբով, կը բանտարկէ Շուշիի բերդն, իսկ Տիզակի Մելիք-Բախտամը որոյ հետ շատ աւելի մեծ թշնամութիւն ունէր, կը մատնէ Պարսից կառավարութեան, իբր քաղաքական յանցաւոր, նպատակ ունենալով Պարսից երկիրներու մէջ մտցնել Ռուսները։ Տարաբաղդ Մելիք-Բախտամը տարին Պարսիկներն իրենց երկիրն և բանտարկեցին Արդուիլի բերդն որ յատկացեալ էր իշխանական բարձր տոհմէ քաղաքական յանցաւորներու։

Անտէր անտէրունջ էր Ղարապաղ. Իպրահիմ ձեռն ի գործ կ'արկանէ։ Նախ կ'ուղարկէ խումբ մը ձիաւորներ որք կը կողոպտեն Գանձասարու հարուստ վանքը, կը կալանաւորեն Յովհաննէս կաթողիկոսը հանդերձ իւր 5 եղբայրներով որոց մէջ էր Սարգիս եպիսկոպոս։ Կատաղի գազանն ամբողջ ինն ամիսներ բանտի մէջ մաշեց եպիսկոպոսի եղբայրներն և ազգականները։ Քսան օր շարունակ ծեծել կուտար փայտով Սարգիս եպիսկոպոսի ոտներն, որպէս զի նա ցոյց տայ Ռուսաց կառավարութեան կողմէ ստացած թուղթերը։ Սակայն եպիսկոպոսն արդէն այդ թուղթերն այրել տուած էր։ Իսկ Յովհաննէս կաթողիկոսը թունաւորել տալով սպաննեց բանտի մէջ։ Այսպէս մի առ մի եղերական վախճանաւ զոհ կ'լինային ազգութեան սիրոյն այնքան վեհ և դիւցազն եկեղեցականներ ու մելիքներ։ Ուր ուրեմն խանն ենթարկելով Գանձասարու վանքը մեծ տուգանքի, կ'արձակէ բանտէն Սարգիս եպիսկոպոսն և նորա եղբայրներն ու ազգականքը։

Այդքան աւերակներով, այդքան արիւնահեղութեամբ Իսրայէլ չկաթողիկոսը կարող եղաւ ժառանգել Աղուանից կաթողիկոսութիւնն Իպրահիմ խանի հովանւոյն ներքեւ, սակայն նա կարող եղաւ բնակիլ միայն Ամարասայ վանքն, զի Գանձասարի վանքն այդ ժամանակ կը նստէր նահատակեալ Յովհաննէս կաթողիկոսի եղբայր Սարգիս եպիսկոպոս։

Իսկ Մելիք-Մէջլում և Մելիք-Աբով բանտարկեալ կը մնային Շուշիի բերդը, բայց անոնց քաջ զօրապետները հանդարտ չէին կենար։ Ծանօթացուցինք Թիւլի Արզումանը և Աւագ վարդապետը, «խենդ» մականուանեալ. սոքա յանդգնաբար կը մտնեն գիշերով Շուշի բերդը, կը խորտակեն բանտի դռները և կ'ազատեն կալանաւորեալ մելիքները։

Բայց մխիթարական չէր մելիքութեանց վիճակը. ամէնքն կամ ոչնչացած էին կամ միացած էին ազգին թշնամեաց հետ. կը մնային միայն այս երկուքն ոյք ազատեցան բանտէ. Մելիք-Բեգլարեան Մելիք-Աբովը, Մելիք-Իսրայէլեան Մելիք-Մէջլումը։

1787 թուին վերջապէս դաշնակիցք կարծեցին թէ հասաւ ցանկացած ժամը։ Զօրապետ Բուրնալով, Վրաց Հերակլ իշխանին հետ մեկտեղ մտնեցաւ Ռուսաց զօրքերով Գանձակ. Մելիք-Մէջլում և Մելիք-Աբով անմիջապէս գնացին նորա մօտ, Ռուսք խոստացան տալ նոցա զինուորներ ընդ հրամանատարութեամբ իշխան Օրբէլեանի որպէս զի պատերազմին ընդդէմ Իպրահիմի։ Կը տեսնուէին ամէն կարգի պատրաստութիւնք երբ յանկարծ 1787ին ծագեցաւ պատերազմ Օսմանցւոց և Ռուսաց միջեւ։ Զօրապետ Բուրնալով հրաման ստացաւ վերադառնալ իւր գունդերով Ռուսաստան. Վրաց իշխանն հարկադրեցաւ ինքն ալ վերադառնալ ի Թիֆլիս։ Զրկուած ռուսական օգնութիւններէ, դժբաղդ Մելիք-Մէջլում և Մելիք-Աբով իրենք ալ գնացին Թիֆլիս իրենց դաշնակցին հետ։

Մեկնեցան Ռուսք, Վրացիք և մելիքներն. այլ եւս Իպրահիմ բացարձակ տէր էր. մինչեւ ցայն օր նա երկիւղ ունէր Ռուսներէն. բայց նոքա յայտնուեցան և երազի պէս աներեւութացան, այլ այնուհետեւ ուստի՞ երկնչի։ Վստահութիւնը մեծ էր իւր վրայ, և վստահութեան հետ կատաղութիւնը սաստկացաւ։ Ռուսք աներեւութացան, քայքայուեցաւ մելիքներու միաբանութիւնը. Հայոց կաթողիկոսն անարգ գործիք էր դարձեր խանի ձեռքերուն մէջ նոյն իսկ իւր հայրենեաց կործանման համար։ Այո՛, մնացեր էին երկու մելիքներ—Աբովը և Մէջլումը—ճշմարիտ հայրենասէրներ, պատւոյ և զգացումի տէր մարդիկ յորոց կը սարսափէր Իպրահիմ խան—և սակայն այդ մելիքներն օտարներու դռներն օգնութիւն կը մուրային իրենց հայրենեաց համար։—Ո՞վ ուրեմն կարող պիտի լինէր զսպել Իպրահիմի կատաղութիւնն։

Իպրահիմ խան բռնեց Մելիք-Մէջլումի մայրն և Մելիք-Աբովի ընտանիքէն մի քանիներ և զանոնք բերելով Շուշի բերդը պահեց պատանդ։ Ցեղոյ աւերակ դարձուց Մէջլումի անտէր երկիրն և անդ մելիք կարգեց Ռուստամ բէկը որ իւր հաւատարիմն էր և Իսրայէլ կաթողիկոսի քրոջ որդին։ Նոյնպէս Մելիք-Աբովի տեղ կարգեց մի ուրիշ մելիք։

Իպրահիմ խան իւր նպատակին հասած կը համարուէր. Ղարապաղի տէրն էր։—Սակայն Մելիք-Մէջլում և Մելիք-Աբով հանգիստ չէին մնար։ Այդ դիւցազունք չէին կարող անպատիժ թողուլ այն չուառականը որ աւերակ դարձուց իրենց հայրենիքը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ԱՊԱԳԱՅՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՇՈՒՄՆՈՒ, 20 յուլիս 1885

Երկու տարի առաջ եւրոպական լրագիրք հրատարակեցին թէ Պուլկարիոյ Հայոց դպրոցները գոցուած են կառավարութեան կողմէն. այն ատեն հերքեցինք մենք այդ լուր Փօլիթիքի մէջ, և իրաց վիճակն ու եւրոպական թերթից հրատարակութեանց հաւանական սպառնալիքները մէջ բերելով համարձակօրէն կարծիք յայտնած էինք թէ կանխահաս է այդ լուր, սակայն կրնայ վախցուիլ ապագայէն, մէկ մը մեր ժողովրդեան տգիտութենէն, կուսակցութիւններէն, [illegible] կոչուածներու անխոհեմութենէն և անհեռատեսութենէն. մէկ մ'ալ երկրին քաղաքական կացութենէն որ օր ըստ օրէ [illegible] զօրանալու կը ձգտի։ Այս կարծիքներ յայտնած էինք մենք շատ լաւ ճանչնալով մերայնոց տկարամտութիւնները ինչպէս և պուլկար երիտասարդութեան արթնութիւնն ու ձգտումները։

Ներկայ նստաշրջանին մէջ մեր (պուլկարական) Երեսփոխանական ժողովը քուէարկած է դպրոցական օրէնքներ և հասարակ հասարակութեանց համար, օրէնքներ, որ ցարդ կը պակսէին. [illegible] միայն պուլկար դպրոցաց կը վերաբերէին, որով դպրոցաց տեսուչը և տեղական կառավարութիւնը չէին կրնար այնչափ միջամտել մեր դպրոցական գործոց, որչափ պիտի կրնան ազատօրէն միջամտել այսուհետեւ։ Սոյն օրէնքներ հաղորդուած են մեզ ալ ի գործադրութիւն առաջիկայ տարւոյն համար, որ կ'սկսի սեպտեմբեր մէկին։ Վիճակիս դպրոցաց տեսուչը տասն օրի չափ տեղւոյս Թրքաց հետ խորհրդակցելով յաջողեցաւ նոցա դպրոցներն անոնց համար մասնաւոր օրինաց համաձայնեցնելու. մեզ հետ տակաւին յարաբերութեան մտած չէ, բայց անշուշտ պիտի մտնէ. ի՞նչպէս, պիտի ընդունի՞նք թէ ոչ, ապագայ խիստ ի մօտոյ պիտի յայտնէ։ Եթէ ժամանակս և պարագայք ներէին, սոյն օրէնքներ ամբողջ պիտի հրատարակէի, որ հասկցուէր թէ ի՛նչ ոգւով և ձգտումներով խմբագրուած են և հաստատուած և ինչի՞ կը ծառայեն, սակայն ամբողջը մէկ կողմ դնելով առ այժմ կը փութամ գրել միայն ինչ որ մեզ ալ կը վերաբերի մասնաւորապէս։

Բ. Գլ. Կրօնական հասարակութեանց դպրոցներ։

Յօդ. 122. — Կրօնական հասարակութիւնք որ ամփոփ տեղ մը կը բնակին, Պուլկարիոյ հպատակ են և ունին իրենց աղօթատեղին, պարտին իրենց տղոց համար դպրոց բանալ, կարեւոր ծախքերը հոգալ իրենց կրօնակիցներէն և ընտրել հոգաբարձուներ և վարժապետներ(1)։

Յօդ. 123. — Այսպիսի մի դպրոց բանալու պայմաններն են Ա. պէտք է յարգել 45րդ յօդուածը(2)։ Բ. գիւղերի մէջ 7 ամիս, իսկ քաղաքաց մէջ 9 ամիս առնուազն դպրոցը պէտք է բաց լինի տարւոյն մէջ։ Գ. պէտք է աւանդուին առնուազն կրօն, գրել և կարդալ, հաշիւ, չափուց և կշռոց գիտութիւն, պուլկարերէն, բնական պատմութիւն և տարերք աշխարհագրութեան։

Յօդ. 124. — Կրօնական հասարակութեանց դպրոցաց հոգաբարձուք կը բաղկանան առնուազն երեք հոգիէ, որ կ'ընտրուին դպրոցը պահողներէն և պատասխանատու են կառավարութեան առջեւ օրինաց գործադրութեան համար։

Յօդ. 125. —Հոգաբարձութիւնը պարտի ամէն տարի իւր գործառնութեանց հաշիւը տալ իւր ընտրողաց։

Յօդ. 126 — Դպրոցաց համար հանգանակութիւնը շրջանակին տեսչէն և կառավարչէն կ'որոշուին։

Յօդ. 127 — Վարժապետք պարտին լինել 69րդ(3) յօդուածին համեմատ. հասարակ պարագայի մէջ կառավարութեան կողմէն կը վճռուին։

Յօդ. 128 —Կրօնական հասարակութիւնք կրնան ազատօրէն որոշել և ընտրել վարժապետն, որ պէտք է Պուլկարիոյ հպատակ լինի. բայց վարժապետը պարտի իւր վկայականը ցուցնել շրջանակի տեսչին, որ գրով մը կամ կը հաւանի կամ կը մերժէ պատճառները ցուցնելով։

Յօդ. 129. — Տեսուչը կրնայ կրօնական հասարակութեան մը դպրոցէն վարժապետն հանել երբ 127րդ և 86րդ(4) յօդուածներ չի գործադրուին։

Ահա օրէնքներ, որ կը կապեն և կը կաշկանդեն մեր ձեռքերը մեր ուզածին պէս կամ ըստ սահմանադրութեան գործելէ, եթէ երբէք կը ճանչնանք և կը յարգենք սահմանադրութիւն։ Ի՞նչ պիտի ընենք ուրեմն. Պուլկարահայն տեղացի վարժապետ չունի և ոչ վարժուհի, որ գոհացնեն մանկըտոյն եւ ժամանակիս պահանջմանց համապատասխանեն. դրսեցի վարժապետներն ալ, որ այս կողմեր գալով օրեւէ պատճառներով մնացած են, չեն կրնար հիմ բռնել, զի պուլկարահայն ընդհանուր առմամբ չգիտեր վարժապետ յարգել,— անձնական կիրքեր կը տիրեն եւ կը հրամայեն ամէն ուրեք— ի հարկէ դպրոցներ չգոցելու համար, եթէ չյաջողուին կարգ մը տիրացուներէն եւ զառամեալներէն՝ այլուր պիտի դիմեն վարժապետ, վարժուհի գտնելու, մասնաւորապէս ի Պոլիս, բայց պիտի կրնա՞ն յաջողիլ ինչպէս ցարդ, ի՞նչ ապահովութիւն պիտի ունենայ նորեկ վարժապետը կամ վարժուհին ընդունուելու ընդդէմ օրինաց, կամ թէ ենթադրենք, որ Վառնայի, Ռուսճուքի, Շումնուի եւ այլն տեղերի համար օտարհպատակ վարժապետներ բերուին, կառավարութիւնը [illegible] օրինաց իւր պահանջումներն ընէ եւ գործադրել տայ, անտարբեր եւ անըղձայ հայը, ազգին գալոց գտնուող եւ անոր արիւնը ծծող խել մը հաստատելիս եւ հաստատոր մարդիկ պիտի կրնա՞ն պաշտպանել իրենց վարժապետը կամ դպրոցն առանց նորանոր խռովութեանց եւ երկպառակութեանց։ Ահա՛ բուն մտածելի կէտն։ Սեպտեմբեր մօտ է, անշուշտ պիտի յայտնուի ամէն ինչ, և մենք դժբաղդութիւն պիտի ունենանք տակաւին շատ գրելու, իսկ Պատրիարքարանը թող ննջէ։

Տ. ՊԷՅԼԵՐԵԱՆ

---

(1) Թէ՛ հոգաբարձուաց և թէ՛ վարժապետաց համար մասնաւոր օրէնքներ կան։

(2) Նախնական ուսումը պարտաւորիչ է։

(3) Յօդ. 69րդ — Հասարակաց դպրոցի վարժապետ մը պէտք է լինի Ա. Պուլկարիոյ հպատակ։ Բ. [illegible] հասարակաց կրթ. Նախարարէն ճանչցուած։ Գ. 17 տարեկանէն վեր։ Դ. Բնաւորութեան տէր մարդ, մաքուր անցեալով։ Ե. Հոգւով և մարմնով առողջ։

(4) Յօդ. 86. Երբոր վարժապետ մը կը թողու հասարակութեան մը մէջ վարժապետութիւնը, դպրոցական հոգաբարձութիւնն անոր կուտայ մի վկայական հասարակաց կնքով կնքուած և նախագահէն ստորագրուած, որի մէջ գրուած պէտք է լինի թէ քանի՞ տարի աշխատած է հասարակութեան մէջ և ի՞նչ պայմաններով. վկայականը պէտք է վաւերացուի տեսուչին կնիքով և ստորագրութեամբ, որ միեւնոյն ժամանակ կը գնահատէ նաեւ իւր կողմէն վարժապետին արժէքն ուսուցչական ասպարէզին մէջ։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ի՞նչ ընենք մեր մեռելները. — Ֆէյլուս վերջերս յօժ շահագրգիռ նամակ մ'ստացած է Պ. Ժ. Քերլովեցէ, երկրաչափ քիմիագէտ ի Կիրասա, Պրեսթի մօտ։ Որքան ալ լուրջ և ծանր լինի նիւթն զոր նամակը կը շօշափէ, դժուար է զուարճալի չգտնել իւր առաջարկած լուծումը։ Մեռելոց թաղումն օր քան զօր դժուարին կը լինի, ի չգոյէ տեղւոյ։ Դիակիզութիւնը զզուանք կ'ազդէ մեր բարուց։ Ի՞նչ ընենք։ Կաշեգործել պէտք է մեռելները, կը պատասխանէ Ֆէյլուսի թղթակիցն։ Այլ եւս չէք դիակ, հապա միայն արձաններ։

«Տէր խմբագիր, — Այն պահուն ուր թաղապետական խորհուրդը վերստին պիտի քննէ Մէրի-Սիւր-Ուազի գերեզմանատան կարեւոր խնդիրը, թոյլ տուէք ինձ ձեր լրագրոյն միջոցաւ կրկնել առաջարկ մը զոր, ասկէ տասն և ութ տարի առաջ, պատիւն ունեցած էի ներկայել Օրէնսդիր Մարմնոյն և որ, վախնամ, մոռցուած է։

Մեռելոց թաղումը դատապարտեալ է փորձառութեամբ։

Դիակիզութիւնը նողկանք կ'ազդէ մեր զգացմանց և, բաց ատի, արդարութիւնը կը զրկէ ոճիրները երեւան հանելու միջոցէն։

Զմռսումն, ըստ եգիպտականին, շատ բազմածախս կը լինի։

Անոնցմէ լաւագոյնը գտած եմ.

Մարմնոց պահպանումը գալվանօպլաստիքով։

Տասն և մէկ մարդկային մարմիններու և անասնոց աւելի քան հարիւր դիակներու վրայ կատարած փորձերուս ամէնքն ալ յաջողած են։

Կը բաւէ մարմինը չփել ուրուաքարով ([illegible]), և, այս վիճակին մէջ, ընդունարանի մը մէջ ընկղմել զայն։ Պղինձը սուղ լինելով, կարելի է գործածել զինկն, օրինակի աղագաւ, աղքատաց համար, ինչպէս և արծաթն և մինչեւ իսկ ոսկին հարուստներու համար։

Այլ այս արհեստական նկատողութիւններ, զորս իմ դրութիւնս ուսումնասիրել ուզող ամէն անձի տրամադրութեան ներքեւ կը դնեմ, շատ հեռու պիտի տանին զիս։

Միմիայն կ'ուզեմ նշանակել ձեզ այդ թաղման պահպանողական եղանակին լուրջ առաւելութիւնները։

1. Սիրելի էակներն յանձնուած կը պահուին, իրենց յիշատակը միշտ կենդանի կը լինի. ընտանեկան աւանդութեանց շղթայն՝ այսօր այնքան յաճախ ընդհատուած՝ անխզելի կը մնայ։

2. Օդին և ջրին ապականման առաջքը կ'առնուի. համաճարակ հիւանդութեանց ընթացքը կը կասի։

3. Մարմինները կը պահուին արդարութեան և ազգագրական գիտութեան համար։

4. Մեծ մարդոց արձանները, զորս հայրենիքը կ'ուզէ մեծարել, ինքնին պատրաստ կը լինին, առանց մեծ ծախքեր բարդելու գաւառաց և պետութեան վրայ։

Նոր յիշատակագիր մը պիտի ղրկեմ թաղապետական խորհրդին, այլ կը յուսամ, Տէր խմբագիր, թէ պիտի բարեհաճիք հասարակութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել իմ առաջարկիս վրայ։»

[illegible]. — Անգլիական թերթի մը մէջ կը կարդանք թէ վերջերս մեռեր է ի Սէն-Լուի (Միացեալ-Նահանգք) կոմս Վոն Ալթ Լէյնինկէն Ուէսթէրպուրկ, որ քանի մը տարիներէ ի վեր ծայրագոյն աղքատութեամբ կ'ապրէր, մերթ ի Սէն-Լուի և մերթ ի Ջինչինաթի։ Կոմսը Գերմանիոյ ամենէն հին գերդաստաններուն մէկէն կը սերէր։ Մինչեւ 1815ի Վիէննայի դեսպանախորհուրդը, Լէյնինկէն Ուէսթէրպուրկները վեհապետներ էին։ Մայրն՝ Քէնթի դքսուհւոյն, որոյ մէկ աղջիկն է Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհին, Ալթ Լէյնինկէն Ուէսթէրպուրկի կոմսուհի էր։

Մեռնող կոմսն ժամանակ մը լրաբեր եղաւ։ Իւր անդրանիկ եղբայրն, ժառանգ ընտանեկան ստացուածոց և տիտղոսաց, կը բնակէր Իլլէնշթատի դղեակն, Հէս-Տարմշթատի դքսութեան մէջ, և մերթ ընդ մերթ դրամական օգնութիւններ կը ղրկէր անոր, թէեւ ինքն իսկ աղքատ էր։ Հանգուցեալը կենդանւոյն հրաժարած էր իւր կոմսի տիտղոսէն, յորէ անոր ուր հարկադրուած էր աշխատիլ օրական ապրուստը ճարելու համար։ Յիսուն-հինգ տարեկան էր և մանկամարդ այրի մը կը թողու։

Անծանօթ բարերար մը. — Սըսսէքսի դքսութենէն (Անգլիա) մեծահարուստ այրի մը մեռաւ վերջերս, Լոնտոնի կենդանեաց Պաշտպան ընկերութեան կտակելով 150,000 Ֆրանքի գումար մը. բաց աստի, 50,000 Ֆրանք՝ անասնոց գործածութեան համար լողարաններ հաստատելու և 25,000 Ֆրանք՝ կորսուած շանց ապաստարանի։

Այս առատաձեռնութիւններն արդարացնելու համար, կտակարարը կը հաստատէ թէ «երբէք առիթ ունեցած չէ գանգատելու անասուններէն, այլ թէ, ասոր հակառակ, չարութիւն և ապերախտութիւն միայն գտած է մարդկային սեռին բազմաթիւ անդամոց քով, որոց հետ գործ ունեցած է։»

Թէ ինչ կը ծառայեն շաներն ու կատուները. — Ֆրանսական ոստիկանութիւնը վերջերս կոխեց Ավինեոնի մէջ գաղտնածածուկ տուն մը ուր շուներ ու կատուներ կը պարարտացնէին, որոց միսը կը ծախուէր ստորին պանդոկներու, շանց միսն իբր գառան և կատուներունը՝ իբր ճագարի միս։ Այդ խեղճ անասունները, խոզերու պէս մեծցած, իրենց հաչիւններով և մլաւիւններով այնքան կը նեղէին դրացիներն որ սոքա բողոք բարձին և առիթ հայթայթեցին ոստիկանութեան՝ այս զարմանալի գիւտն ընելու։ Այն պահուն ուր ոստիկանը տունը մտաւ, 20 շուն և 21 կատու կային անդ այնքան գէր որ այլ եւս չէին կրնար քալել։

Ուրախացէք, ճաղատք. — Համպուրկէն նշանաւոր վաճառական մը, վերջերս մեռած, կտակաւ տարեկան հազար թալէրի եկամուտ կը թողու, որ ամեն տարի պիտի տրուի իւր հայրենի երկրին ամենէն ճաղատ մարդուն։

Ամեն անգամ փորձ մարդիկ պիտի կարգուին՝ մրցակիցներու մազերուն թիւն համբելու համար։

Այն պարագային ուր երկու կամ աւելի մրցակիցներ հաւասարաչափ մազ ունենան, մրցանակը պիտի տրուի երիտասարդագունին։

Վերջապէս, եթէ օր մը ներկայանայ բոլորովին ճաղատ մարդ մը, առանց գըլխուն վրայ ոչ մէկ մազի, պիտի ընդունի ամբողջ դրամագլուխն։

Թէ ի՛նչ օգտակար կ'լինի [illegible]. — Պնդակազմ կին մը վերջերս կ'անցնէր Սըրոլտա (Գերմանիա) քաղաքին մէկ սալայատակէն։ Անձին [illegible] մը դրած էր և ասով իւր վրայ կը հրաւիրէր անցորդաց ուշադրութիւնն։ Յանկարծ երկամեայ տղայ մը, որ բարձր տան մը վերին պատուհանէն վար ծռած էր, հաւասարակշռութիւնը կորուս և ուղղակի ինկաւ [illegible] վրայ, ուր հանգստութեամբ պառկեցաւ։ Վար գլորելէն առաջ, պարոն մը իսկոյն խոյացաւ, բռնեց թշուառ տղան և ոտքերուն վրայ կեցուց զայն։

Այժմ, ո՞վ կրնայ բողոքել ճիչ արձակել ընդդէմ [illegible]ներու, քանի որ անոնցմէ մին մարդկային կեանք մ'ազատած է։

Ամուսին մը որ իւր ընտանիքը կը ծախէ. — Գլիվլէնտէն (Միացեալ-Նահանգք) կը գրեն թէ Լոկանցի Հէնրի Սանէրպլեր անուն անձ մը հասեր է անդ յունիս 20ին իւր կնկին և մանկան հետ և իջեր է պանդոկ մը։ Հետեւեալ օր, հաստակազմ իրլանտացի մը կը հասնէր Լոկանէն և երկար խօսակցութիւն մը կ'ունենար Սանէրպլերի հետ։

Այս տեսակցութեան արդիւնքն եղաւ Սանէրպլերի կնոջ և մանկան վաճառումն իրլանտացւոյն, 100 տոլարի փոխարէն։ Սանէրպլեր նախ և առաջ աւելի մեծ գումար մը կը պահանջէր, այլ իրլանտացին ընդդիմացաւ և սակարկութիւնը կնքուեցաւ։

Երեկոյին իսկ, գնողը դարձաւ ի Լոկան, իւր հետ տանելով կինն և մանուկը, մինչդեռ Սանէրպլեր, իւր 100 տոլարներով, Զիկաքօյի կառախումբը կը նստէր։

Այս վաճառումն յօժ կանոնաւոր կերպիւ տեղի ունեցաւ, եթէ հաւատանք պանդոկապետին որ ներկայ գտնուած է իբր վկայ և իւր աչերով տեսած է խմբագրեալ և երկու կողմէ ստորագրեալ պայմանագիրը։

Նորահաս անձնասպաններ. — Ի Բրակա (Աւստրիա) տասնեւհնգամեայ պատանի մ'և տասնչորս տարեկան աղջիկ մը, որք թուի թէ ամենախորին սէր մ'ունէին միմեանց համար, վերջերս անձնասպան եղեր են միասին նետուելով Մոլտօ գետին մէջ։

Զուարճալիք. — Երբ ամուսնացայ, ա՛յնքան կը սիրէի կինս որ ինձ կը թուէր թէ հում հում պիտի ուտեմ զայն։

— Եւ այժմ։

— Ո՛հ, այժմ (կատաղութեամբ), կը ցաւիմ ըրած չըլլալուս համար։

ՍՈՒՎԸՆԻՐ ՏԻՒ ԲՈՍՖՈՐ
(ՅԻՇԱՏԱԿ ՎՈՍՓՈՐԻ)

Սոյն բոլքան, հեղինակութիւն Յ. Ասատուր էֆէնտիի, թէեւ նոր հրատարակուած, սկսած է սակայն մեծ ընդունելութիւն գտնել երաժշտասէր անձանց կողմէ։ Կը ծախուի Սանտալճեան էֆէնտիի վաճառատունն, Ղալաթիա, Թիւնէլին քով, ի գին 10 ղրուշ։

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Թարգմանեց
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ
Հրատարակիչք
Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ Ս. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

Երրորդ հատորն՝ որ 72 մեծ և փոքր պատկերներով զարդարեալ է և 408 երեսէ կը բաղկանայ, աւարտած լինելով՝ կը վաճառուի ի գին 30 ղրուշ։

Չորրորդ հատորին բաժանորդագրութեան գինն է կանխիկ 25 ղրուշ։

16 երեսէ բաղկացեալ մէն մի թերթն 50 փարայ։

Գաւառաց համար թղթատարութեան ծախքը միատեղ հաշուելով մէկ հատորին գինն է 30 ղրուշ։

ԵՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ խազինէսի մահլիւլաթ չիւալէսինտէ պէհեր կիւն միւզայէտէյէ իհրա օլունմագտա օլան աթիւլպէյան մահլիւլաթըն իպպու 1301 սենէսի հազիրանընըն 17ինձի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարըն 22ինձի բազար էրթէսի կիւնիւնէ տէկին 5 տէֆա իլան գըլընմըշ իտի վէ մահը մէզքիւրըն 22ինձի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն մահը մէզքիւրըն 29ընձը բազար էրթէսի կիւնիւ միւզայէտէյի ինթիհաէյէսի հուզուրը նէզարէթտէ սաաթ 6տան 10ա գատար պիլիհբա էրթէսի սալը կիւնիւ ուզատ 3 վէ տաւհա զէյլատէ զամ վուգու պուլուր իսէ գապուլ օլունարագ անտէն սօնրա քէյֆիյէթ թէվֆիգը իհթիգան գըլընաճագընտան գըյմէթը մուխամմինէսինին էօչրինէ միւսավի թէէմինաթ աքչէսիլէ պէրապէր խարրէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լազըմ կէլէճէկի 4իւնճի տէֆա օլարագ իլան վէ իխթար օլունուր։

• 22240 • 6 • — Ֆաթիհ գուրպինտէ Զըրճըրտա Հաճի Հասան մահալլէսինտէ Թէքքէ ճատտէսինտէ պէրմուհնիկը խարիթա 4374 մէթրօ արասատ 2 գույու վէ 1 խարապ համամ մահալի վէ 2 վէ 1 մասուրա մալըլ էգիգի միւշթէմիլ 1 պապ դօնագ արասաընըն 9 հիսսէտէն 4 հիսսէսի։

• 43000 • 14 • — Գալաթատա Շէհիտ Մէհէմմէտ բաշա մահալլէսինտէ Գալաֆաթ մէյտանը ճատտէսինտէ Թէրսինէ 144 մէթրօ վէ 41 սանթիմ արսատէ 1 պապ օտայը միւշթէմիլ վէ շէհրի 600 ղրշ. քիրայա միւհթէմիլ Նիմ քէարկիր մուգատտէմա պէրպէր վէ էլէէվ 1 պապ Թիմուրճը մաղազասը կէտիկինին 32 սէհիմ իթիպարը իլէ 14 սէհիմի մահլիւլէն վէ գուսուր 2 սէհիմի տախի հիսսէտարլարը Թարաֆընտան Ֆիրուխթ օլունաճագընտան պու հալտէ մաղազայի մէզքիւրըն տէրունինտէ միւսթէգըր պէրպէր կէտիկինին նըսըֆ հիսսէսի։

• 83335 • 297 • 299 • — Պէյօղլունտա Թոմթօմ մահալլէսինտէ ճատտէի քէպիրտէ Թէրսինէ 102 մէթրօ արսատէ Ֆէվգինտէ 1 օտա վէ 1 սալօնը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 18000 ղրշ. քիրայը Թրօգատէրօ տիյատրօ արսաի 1 պապ Նիմ քէարկիր կազինօնըն նիսֆ հիսսէսի։

· 3333 · 67 · —Գալաթիոսա Ճամիի ճէտիտ մահալլէսինտէ Բէնչչէնալիհ բաղարը ճատտէսինտէ Թէրպիէն 6 մէթրօ 8 սանթիմ արսատէ 1 օտայը միւշթէմիլ քեարկիր վէ չէհրի 100 ղրշ· քիրալը 1 պապ աշճը տիւքքեանընըն սիւլիւս հիսսէսի ։

· 1000 · 13 · —Զարշուի քէպիրտէ Պիթ բազարը ճատտէսինտէ Թէրպիէն 10 մէթրօ արսատէ չէհրի 20 ղրշ· քիրալը քեարկիր միւլք մա կէտիք 1 պապ չատըրճը տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 2500 · 503 · —Հալթապ գարուսընտա Սարը Թիմուր մահալլէսինտէ Գարանը տագիք ճատտէսինտէ Թէրպիէն 45 մէթրօ արսատէ Փէվգինտէ 1 օտայը միւշթէմիլ չէհրի 150 ղրշ· քիրալը քեարկիր 1 պապ պագգալ տիւքքեանընըն կէտիկլիյէ չէհրընտա գալտի զէյտին վագֆընտան մուայեէն մահալին 120 սէհիմ իթիպարիյլէ 10 սէհիմի վէ միւլքինին սիւլիւս հիսսէսի ։

· 1000 · 21 · —Զարշուի քէպիրտէ Փէպէճի խան տէրունինտէ Իչ խանտա իւսթգաթտա Թէրպիէն 15 մէթրօ արսատէ չէհրի 20 ղրշ· քիրալը քեարկիր 1 պապ օտանըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի ։

· 834 · 58 · —Զարշուի քէպիրտէ Փէպէճի խանը տէրունինտէ Իչ խանտա իւսթգոթտա Թէրպիէն 15 մէթրօ արսատէ մէստուտ 1 պապ քեարկիր օտանըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի ։

· 2331 · 45 · — Թավուգ բազարընտա Հաճի Հասան մահալլէսինտէ Զիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Թէրպիէն 22 մէթրօ արսատէ չէհրի 40 ղրշ· քիրալը միւլք մա կէտիք ծարկիր 1 պապ չիլինկիր տիւքքեանընըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի ։

· 2331 · 43 · — Թավուգ բազարընտա Հաճի Հասան մահալլէսինտէ Զիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Թէրպիէն 22 մէթրօ արսատէ չէհրի 40 ղրշ· քիրալը միւլք մա կէտիք տէօքմէճի տիւքքեանընըն միւլք մա կէտիք 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի ։

· 666 · 46 · —Զարշուի քէպիրտէ Փէպէճի խանընտա իւսթ գաթտա Թէրպիէն 15 մէթրօ արսատէ մէստուտ 1 պապ քեարկիր օտանըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի ։

· 666 · 57 · —Զարշուի քէպիրտէ Փէպէճի խանընտա Իչ խանտա իւսթ գաթտա 15 մէթրօ արսատէ մէստուտ 1 պապ քեարկիր օտանըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի ։

· 10000 · 18 · —Պասը Ալի գուրպինտէ Նալը Մէսճիտ մահալլէսինտէ Ճըղալ օղլու ճատտէսինտէ Թէրպիէն 228 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասընըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 10000 · 6 · 4 · 2 · — Իւսկիւտարտա Սէլման աղա մահալլէսինտէ Քիւչիւք համամ սօգաղընտա Թէրպիէն 78 մէթրօ արսատէ Փէվգինտէ պիրէր օտայը միւշթէմիլ չէհրի 200 քիրալը քեարկիր 3 պապ մաղազալարըն սիւլիւս հիսսէսի ։

· 2000 · 14 · —Սամաթիատա Հաճի գատըն մահալլէսինտէ Զըգմագ Պալթաճը սօգաղընտա Թէրպիէն 38 մէթրօ արսատէ 2 օտա 2 սուֆա վէ 20 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ վէ խարապ 1 պապ մէնզիլ ։

· 1500 · 00 · —Զարշուի քէպիրտէ Սանտալ Պէտէսթէնի տէրունինտէ սալիհ տատասընտա մէստուտ 1 պապ տօլապ կէտիկինին պիւթիւնի ։

· 15000 · 7 · —Զարշուի քէպիրտէ Նաղգաշլարտա Ասթարճը խանընտա իւսթ գաթտա չէհրի 100 ղրշ· քիրալը քեարկիր 1 պապ մաղազանըն պիւթիւնի ։

· 1500 · 43 · —Սամաթիատա Ալայի չէլէպի մահալլէսինտէ Գրիգոր գալֆա սօգաղընտա Թէրպիէն 22 մէթրօ 80 սանթիմ 1 պապ պագգալ տիւքքեանը արսասընըն միւլք մա կէտիք նըսֆ հիսսէսի ։

· 1500 · 19 · —Գոճա Մուսթաֆա բաշատա Հաճի Խըզըր մահալլէսինտէ Պաէկիզրան օտալարը սօգաղընտա Թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ 1 օտա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ խարապ 1 պապ մէնզիլ ։

· 500 · 37 · —Պալըգ բազարընտա Չէլէպի օղլու մահալլէսինտէ չէհրի 3 ղրշ· քիրալը 1 պիր պապ մաղազա միւլքիւնին նըսֆ հիսսէսի ։

· 5000 · 25 · —Ճիպալիտէ Սվրիգօզ մահալլէսինտէ Գուպուր պէյի ճատտէսինտէ Թէրպիէն 45 մէթրօ արսատէ 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլ ։

· 3666 · 34 · — Պալաթտա Հաճի Իսա մահալլէսինտէ Լէօլէպիճի սօգաղընտա Թէրպիէն 76 մէթրօ արսատէ Փէվգընտա 1 օտայը միւշթէմիլ 200 ղրշ· քիրալը քեարկիր պիր պապ լէօլէպիճի տիւքքեանը կէտիկինին 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի ։

· 3000 · 3 · —Գասըմ բաշատա Գուլագսըզ Ահմէտ չէլէպի մահալլէսինտէ Գալաֆաթճը սօգաղընտա Թէրպիէն 114 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը ։

· 2000 · 71 · —Ալթը մէրմէրտէ Հաճի Թիմուր մահալլէսինտէ Աթլամա Թաշը սօգաղընտա պէյրմուճիալը խարիթա 266 մէթրօ 14 սանթիմ 1 գըթա մէնզիլ արսասը ։

· 6800 · 16 · —Իւսկիւտարտա Սուլթան Թէփէսինտէ Հաճճէ Հասանա խաթուն մահալլէսինտէ Տէպպաղխանէ սօգաղընտա պէյրմուճիալը խարիթա 136 զիրա 20 բարմագ 1 գըթա տէպպաղխանէ արսասընըն 80 սահմտէրի իթիպարը իլէ 40 սահմի եանի արսասի մէզքիւրըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 3000 · 38 · —Սամաթիատա Սանճագտար Խայրէտտին մահալլէսինտէ Սուլու մանասթըր ճատտէսինտէ պէյրմուճիպը չապ 68 զըրա պիր գըթա մէնզիլ արսասը ։

· 1000 · 42 · 40 · — Իւսկիւտարտա Բուլ Մէհէմմէտ բաշա մահալլէսինտէ Պալաղան խիկէլէսի սօգաղընտա Թէրպիէն 22 մէթրօ չէհրի 40 ղրշ· քիրալը քեարկիր իքի պապ գօնթուգճը տիւքքեանընըն պիւթիւնի ։

---

(1) Ծիւմլէլէրին պուլունդուգի հիզատտա պուլունան բագգամլար մահլիւլանըթնումէրօլարընը, իքինճի հիզատտաքիլէր զըյմէթը մուխամմէնէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատտաքիլէր պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիւտիրմէքտէ տիրլէր ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՆՈՐԱՎԷՊՔ

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼԸ . — ԵՐԱԶԻ ՄԸ ԳԻՆԸ . — ԿԱՏԱԿ ՄԸ ։

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Գին 5 Ղրուշ

Կը ծախուի

ՊՈԼԻՍ, հայ գրավաճառաց քով և ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղայներու խանութները ։

ԳԱԼԱԹԻԱ, Յ· Արշակ և Ն· Վրոյր էֆէնտիներու Թղթավաճառատուններն և Արեւելքի գրասենեակը ։

ԴԵՂԱՐԱՆԻ մը պարունակութիւնը վաճառելի է շահաւոր պայմաններով · դիմել ի դեղարան Բայմոնի, Սուլթան-Համամ, Պահճէ-Գափու ։

ՆՈՐՈՒԹԻ՛՛ՒՆ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍԻ 49 ԿՏՈՐՆԵՐ

Ի փոխարէն 25 Փրանքի, առանց փոխադրութեան ծախուց, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի և Յունաստանի համար ։

Նոր գիւտ արուեստագիտութեան ։

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԵՏՔ ՄԸ ՋԿԱՑ ԲՈՒՆ ԱՐԾԱԹԻ, շնորհիւ «Ֆէնիքս» արծաթի նմանութեան, զոր պէտք չէ շփոթել Բրիտանական արծաթին հետ։

«Ֆէնիքս»ը, արտօնագրեալ համայն Եւրոպիոյ համար, իրօք զերծ է եղծումէ · չի խոտրիր, նոյն իսկ եթէ քարին դարնուի· միշտ բոլոր ճերմակ կը մնայ, նոյն իսկ եթէ ամբողջ տարի մը քացախի կամ աղի ջրոյ մէջ թողուի ։ Հետեւաբար բոլորովին նման է բուն արծաթին, որովհետեւ երբեք չի ծանրանար կոտրելով, որ պիտակ փոխանակուի է առողջաբեր ։ «Ֆէնիքս»ի սեղանի սպասք անհրաժեշտ են ամեն բարեկիրթ ընտանիքի, ճաշարանի, սրճարանի, օթեւանի, և ընդհանրապէս ամեն հաստատութեան որ բաղմաթիւ պաշտօնեայներ ունի ։

«Ֆէնիքս»ի ամբողջ սպաս մը, իրօք բուքանչելի, կը բաղկանայ 49 կտորներէ որք են.

6 սեղանի դանակներ պողպատեայ լաւ սայրերով
6 պատուի դգալ Ֆէնիքս ամբողջովին, արտօնագրեալ
6 պատառաքաղ » » »
6 խաշուէի դգալ » » »
6 հաւկթի դգալ » » »
6 չքեղ հաւկթամաններ
1 սերուցի թէյի պտղուտ, ամբողջովին Ֆէնիքս
1 կաթի դգալ
1 կերակրոյ դգալ, ամբողջովին Ֆէնիքս
2 աղաման
1 ափսէ, ամբողջովին Ֆէնիքս, խիստ նրբակերտ
1 շաքարի կամ պղպեղի աման
49 կտոր ընդ ամենը, որոց գնման համար դիմել միմիայն առ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՌԱՔՄԱՆ
Universal-Versandt-Bureau
Ottakringer-Hauptstrasse, 160 WIEN

Եթէ ղրկուի 25 Փրանք, կարելի է նոյն գնով ունենալ սեղանի սպասի 72 կտոր բրիտանական արծաթով ։

Արդ, եթէ կ'ուզուի ունենալ լաւ, հաստատուն և գեղեցիկ ապրանք, պարզապէս դիմելու է վերոյիշեալ վաճառատան, արձանագրեալ տեւեարական ատենին մէջ, որ կ'երաշխաւորէ մեր ամեն ըսածներուն ճշմարտութիւնը և յանձն կ'առնու ետ առնուլ այն նիւթերն որք չեն յարմարիր ։

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Արղընի պազըրը Թօգատ Թաաֆիյէսի օլմագ իւզրէ իմալ իթտիրիլիպ Եալը քէօշկիւնտէ վագը մէատին անպարընտա մէվճուտ պուլունան օն պէշ պին պէշ եիւզ օխգա պաքըր գըյէի աթիգ լէվհա պազըր չէհրը աղսթօսըն օն իքինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ գատար միւզայէտէսի իճրա օլունաճագ եէվմը մէզքիւրտէ թէգարրուր իտէճէք պէտէլ հատտը լայըգընտա կէօրիւլտիւկի հալտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէքտիր սաթըլաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն տէրօզիհօ վէ նա միւթէալէ քէֆիլլէրիյլէ Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

22 Թեմուզ 301

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչին գումանտալըք օլարագ պէշ պին գըյէ տէն օն պին գըյէյի ճէտիտէ գատար ղէյթուն միւպայաա օլունաճաղընտան վէ իշպու Թէմուզը րումինին եիկիրմի պէշինճի փէնչչէնպիհ կիւնիւ տախի գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի կիմի եիկիրմի եէտինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ լէթէքարրիւր իտէճէք փիյաթտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

2—3

22 Թեմուզ 1301

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ու ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ·

Ի ՎԻԷՆՆԱ Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Փրանք ։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն ։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն ։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են ·

Ա· Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ ։ Օրինակ ·

35 տարեկան անձ մը 286 Փրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակից իւր ստրած միջոցին ։

Բ· Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) ։ Օրինակ ·

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ · սակէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Փրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն ։

Վեցամսեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Փրանք ։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԷՐՔՋԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ ·

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս· ՍՏԼԷՐ

ԶՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԼԿԻՈՑ ՄԱՔՈՒՐ ԽԵՑԴԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ԾՆԶՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ Կ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՈՒԶԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Բաքսիլներէն եւ շաքարահամներէն, որք կը բռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ ։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽԵՑԴԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Ցուցահանդէսի կողմէ ։ Նախարարական որոշմամբ եւ ըստ խորհրդոյ Առողջապահական ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են եւ Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բասթիյլ
Իւրաքանչիւր բասթիյլ կը կրէ ընծայողին ստորագրութիւնը

Ա· ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնճուլ (Մարն)

(Պաշտօնեայ Գործարանի կնիքն)

Այս Բասթիյլները ծծելու միջոցին, շնչուած օդը կ'առնու խայծղանին շոգիներն զորս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը ։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիյլներն այնքան ազդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծղան գործածել ։

Ցոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ գրգռիչ շոգիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են ։—Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիյլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը ։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, Թիւ 35 ։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով ։

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

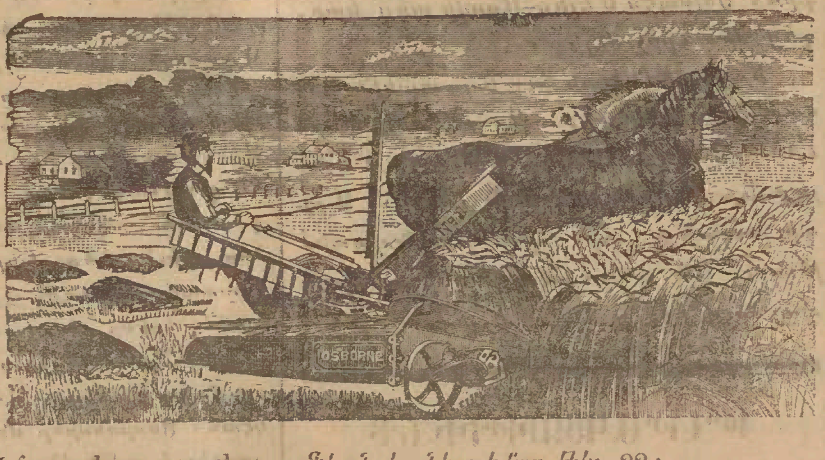

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, լայնքն 53 ոտնաչափ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Նորկիանճըլար ճատտէսի Թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց Թիւ 22 ։

ԳՌԻԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ· Ժ· Վ· Ռիթճալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս· կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան Թիւ 15 ։

507

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Լաճիվէրտ Ինկիլթէրա նէֆէրաթ չուգասը արշընը ճէտիտ օն պէշ պին, պէհէր արշընը ճէտիտի օն սէքիզ ղուրուշ օթուզ բարա ·

Պիրինճի Նէվ Իզմիր փամպուգը գըյէյի ճէտիտ եիւզ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի եէտի ղուրուշ օն պէշ բարա ·

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչիւն պէյ փազիրէտ Հիւմայունի իչուն իթիխաղ օլունան նիւմունէլէրինէ վէ չուպուգը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայաա օլունմագ իւզրէ մէվգի միւնագասաեա գօնուլան պալատէ մուրագգամ էլ մըգտար փիւ գալէմ չուգա իլէ փամպուգ ֆիյաթը մուրագգամլէրի իլէ թալիպլէրի էօնտէսինտէ օլուպ թէմուզը րումինին օթուզընճը սալը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթալէ թալիպ օլունանլարըն չուպուգըն մուգարրէրէսինտէ յոգլանմագ իւզրէ պէհէր կիւն մէգալէքլէրէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

1—3

24 Թեմուզ 1301

ՄԻՋԱՏԱՍԴԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

ՏԻՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

Ա· ՄԻԹԱԼՈՎԻՋԻ

ԻՍԹՈՒԼԻՎՕ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ

Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է Մոմհանէ, Լոյտ խան, 2.

ԱԶԳ

ՈՍԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ՑԱՒՈՑ ՑԱՒԻ ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Ցաւուկ դեղ մը, պատրաստեալ 'ի Ս· ՔԱՍԹՈՐԻՏԷՍԷ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է 5 ղրուշ

Կը գտնուի Մ· Քասթորիտէսի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

ՍԵՂԱՆԻ ԸՄՊԵԼԻ

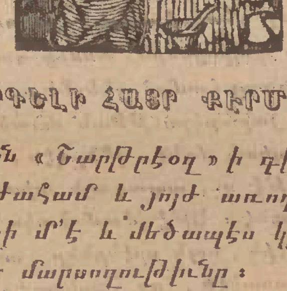

ՏԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ՔԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ»ի գինիին, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը ։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ· Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ ։

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն հինգշաբթի կը մեկնին Լիվըրփուլէն և Մէյրսէյլէն դէպ ·

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Աֆրիկա	3,000	Մորոքօ	2,500
Ալճերիա	3,000	Նաւթի	2,500
Պոթնիա	4,600	Բաւարիա	5,000
Պալմիրա	2,500	Բոսփորոս	3,000
Պրիթիշ Քուինն	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, նաւապետ Ռասթ, ամսոյ 27ին Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի Տէտէաղաճի ճամբով ։

Մորօքօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆինուիք ի մօտոյ Լիվըրփուլ պիտի երթայ Զմիւռնիոյ ճամբով ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոևէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ· ՃՈԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

ԲԱԲԱՑԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէ, Մէյրսէյլէն և Օտեսայի դէպ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անունք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքր
Աքարատա	2,500	Ռոճըրս
Աըքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լագոնիա	2,500	Ռեիքս
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկէրիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բըլկէրիա շոգենաւն ամսոյ 20ին կը մեկնի Մայրաքաղաքէս ։

Մասեդոնիա շոգենաւն ամսոյ 27ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲՈՒԲԱ ԵՒ ԸՆԿ·

Գործակալք

513

Marque de Fabrique.

"ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ"

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

Յիւղն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանն (գաթրան).

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՄԻԻՍ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին ։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քսաւորելի մը բուժիչ սկզբունքները ։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քսան քաշելը տղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն ։

ԽԵՑԴԱՆԻՄ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ԵՐԵՔԱՊԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի հեղուկը շիշով կը ծախուի 1·50 Փրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար ։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Փրանքի կը ծախուի ։

Ընդհանուր մթերանոցապետ

Փ· ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա

169—Մեծ փողոց Բերայի—169

Կ· Պոլիս

ԼՈՑԹԸՆ ԵՒ ՁԻՄՆԷԼ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

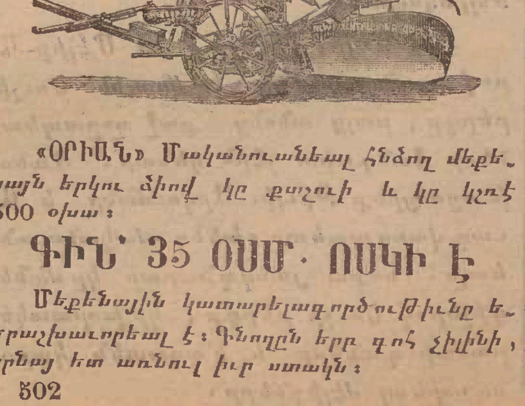

«ՕՐԻԱՆ» Մականունեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կշռէ 300 օխայ ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողն երբ գոհ չըլլայ, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն ։

502

ԻԹԱԼԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՅԱՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՐԲԵԱՆ

Ն· ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ·

Մարսիլիայի և Բօմպէյի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթումի երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէնէլէն որ յուլիս 29ին Մարսիլիայէն և օգոստոս 3ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ըՍիրմէն ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՌՈՒԹԷ ԸՐՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

514

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլէ և Մէյրսէյլէն դէպ ·

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզիան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պալերիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քաստիլեան	800	Լիպուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրօյ	700	Օբորթօյ	700
Լէծիոլեան	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէյսլեան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ ամսոյ 1ին շաբաթ օրը դէպ Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի ։

Ֆլավեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆրայ օգոստոս 1ին շաբաթ օր աստ հասաւ ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի ·

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա·

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ· Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ· Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն ·
Ճիպրալդար, Պ· Պ· Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ· Լ· Վահման և ընկ·
Մալդա, Ա· Քամիլլըրի ·
Շիրա, Ա· Մ· Մավրօկորտադոյ ·
Զմիւռնիա, Պ· Ռիդօլ և ընկ·

512

ԵՐԹԻՒԽԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ Էլ Սէֆէյօ, Կ· Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ·

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէրանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պլասսօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բաօլինա	1,200
Գօմօ	2,700	Բօլլերօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասսանօ	1,700
Տօմինօ	1,800	Ռիկօ	2,800
Էրադօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Ֆրադօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	800	Սիլվիօ	2,000
Կիրօնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ· Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօրէլլօ	2,800
Ճիլօ	2,300	Քանարօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Եէլտօ	1600
Քօլպօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	41,0

Ռինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիումէն ամսոյ 3ին Հըլլէն մեկնած է Մալթա, Զմիւռնիա, Կ· Պոլիս և Օտեսա երթալու համար ։ Ամսոյ 20ին աստ կ'սպասուի ։

Սալէրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոճըրս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասած, և Օտեսա ուղեւորած է ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի ·

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ·

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլէթ խան Ղալաթիա

514

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէ և Մէյրսէյլէն դէպ բանող շոգենաւք

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Քառնաքու	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ագլինդիք	1700
Թիպս	3250	Լօդիւս	800
Մէմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէտէլ	700

Բէրա շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրիսթըլ ամսոյ դէպի 20ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Դիմել առ Փ· Թ· ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ·
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ·
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

515

Արտօնատէր Ռ· ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ